

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Roma

¹ Atse'e je Pablo, je Jesucristo je myutoompa je myu-pajkpa, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e apuk xpuujm jets atse'e n'itut je kyukátsiva, jets atse'e ntukka'amáyut je y'oy kats je y'oy ayook. ² Ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam jujpani vyaajntk je y'ayook kojtsnajxpatajk kajxta, ve'em ax jo'n y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. ³ Ya oy kats ya oy ayook kajx tse'e yaknujava je nMaja Vintsánamda Jesucristo jye'e, je Nte'yam je y'Onuk. Jayu je'e ve'e, je'e ku ve'e y'it je yakkutojkpa David je chaan je kyooj. ⁴ Ax je'e ku ve'e Ntye'yama, yaknuke'xnatajkits je'e ve'e je Nte'yam jets je y'Onuk je'e ve'e, je'e ku ve'e je myakkin kajx duyakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ⁵ Je y'Onuk kajxts aatse'e je Nte'yam je maa'yun xtoojnji jets aatse'e je kukátsiva n'it, jets aatse'e je jayu nvaajnjat ya oy kats ya oy ayook jetse'e ve'em to'k it to'k naxviijn je jayu je Jesucristo dukatsapákut je'e kajx ku ve'e jyaanchjávajada. ⁶ Ax je'e maatts miitse'eda, je Nte'yam tse'e myaaxuxjuduva jetse'e m'ijttinit je Jesucristo je jayu.

⁷ Jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem ró-mait cyiudaaj kajxm, mtsojkkjudupts miits je'e ve'e je Nte'yam, je'e tse'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijttinit je'e je jyayu. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo ñajkxuvaajñ jep Roma

⁸ Je'e kajx ku atse'e to'k muk n'it je Jesucristo maat, too'vajkpts atse'e je Nte'yam nkukajtsja kux ñuja'vipe'e je jayu nuvinxup yaja natyo'k naxviijn vintso ve'e xjaanchjávada je Jesucristo. ⁹ Je Nte'yam atse'e to'k aaj to'k joot nmutuump nmupujkp jets atse'e je jayu nvaajnjada je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e je Nte'yam je y'Onuk du'ixadat. Ñuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ijtp ats miitse'e njaa'myétsta ku atse'e ntsapkats, ¹⁰ je'e atse'e n'amótup mpaktsaap jets ats miitse'e najkx nku'ixta ku ve'e je Nte'yam vya'anut. To'mayji atse'e tsojk x'o'y-ixjut. ¹¹ Ooy atse'e ntuntsak jets ats miitse'e nku'ixtat, ve'em tse'e je Espíritu Santo mmo'o'jadat je maa'yun je putajkin kuxe'e ats ve'em ntun jetse'e mak k'm'ijttinit to'k muk je Cristo maat, ¹² je'ets atse'e ntijp jets namyakkin-mo'yumjadape'e to'k jado'k je jaanchja'vin kajx juu' ve'e njajejpumdup.

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp atse'e jetse'e xnujávadat jets may náxani ats miitse'e najkx njaku'ix-ua'anda, ax uxyam paatnats atse'e xka'o'yixju. Uk-najkxuvaan atse'e, ntsajkpts atse'e jetse'e je Nte'yam dukunoo'kxut juu' atse'e ntónup nkótsup miits maatta, ve'em ax jo'n dukunuu'kx juu' atse'e tuntún tunkats viijnk tsov joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁴ Nmuyójjip atse'e anañujoma je jayu, je griego jayu jets ka je griego jáyuvap, je kuvij jayu jets ka je kuvij jáyuvap. ¹⁵ Je'e kajxts atse'e ntsak jets ats miitse'e nvaajnjiduvat je oy kats je oy ayook, miits, jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem rómaait cyiudaaj kajxm.

Je oy kats je oy ayook je myakkin

¹⁶ Ka'a xa atse'e ntukts'o'otyún jets atse'e je jayu nvaajnjadat ya oy kats ya oy ayook, kux je Nte'yam je myakkin ya'a ve'e jets ya'a kajx tse'e je jayu je tyokin ñuva'achju

ku ve'e je Jesucristo dujaanchjáva, too'vajkp tse'e pan pan jatye'e israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁷ Ya oy kats ya oy ayook je'e ve'e juu' ve'e xtuk'ixumdup xtuknuja'vimdup jets ka'a ve'e je Nte'yam xtokimpa'mumda, je'e kajx tse'e ve'em dutún kuxe'e njaanchja'vimda. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan xa ve'e je Nte'yam kyatokimpuump kuxe'e jyaanchjávaja, joojntykaps je'e ve'e."

Myu'ejkupe'e je Nte'yam pan pan jatye'e tokintoondup

¹⁸ Nuke'xnatáka xa ve'e tyañ jets myu'ejkupe'e je Nte'yam je jayu pan pan jatye'e kavintsá'kijidup jetse'e tyokintonda. Je ka óyap juu' ve'e tyoondup, je'e tse'e duyaktso'oxajtp jetse'e je jayu dunujávatat je tyuv je'e. ¹⁹ Pan vintso ve'e je Nte'yam yak'ixa, va'ajts xa ya'a ve'e je Nte'yam duyaknuke'xnatajki jeja je'e vyinkujkta. ²⁰ Oyame'e kyayak'ix vintso ve'e je Nte'yam Ntye'yama, je'e vintso ve'e y'it jets je makkin juu' ve'e jyajejpp xa'ma kajx, yaknuja'vipts je'e ve'e van'ítani ku ve'e ya it choo'ntk jets uxyam paat je'e kajx juu' ve'e tyoon. Ax ka'a tse'e dununkakuváktat jets ka'a ve'e y'o'yixjidi vintso ve'e kudunuja'vidi. ²¹ Jyanuja'vidupts je'e ve'e jets jeme'e je Nte'yam, ax ka'a tse'e divintsá'agada ax jo'n dvinmachju jo'n, ka'a tse'e je kukojtsun dumooyduva, je'e ve'e vyinmaaydup pyayo'ydup juu' jatye'e katoomp, vimpijttinu tse'e je jya'vinda ka óyap, ka'a tse'e du'ukv-inmótudini je y'oy je'e. ²² Viji kej ve'e jyanatyijjada, ax ka'a tse'e dunujávada juu' ve'e oy. ²³ Ka'a tse'e duyakmájada duyakjaanchada je Nte'yam, juu' ve'e ni je vin'ita ka'oo'kup; je apamnax tse'e tyukvintíktstup. Y'apamnajxtup tse'e je jayu, juu' ve'e oo'ktup, je jeyyva

tánuk, je tánuk juu' ve'e maktaaxk tékax, jets je tsaa'n, je'e tse'e vyinja'vidup vyintsa'kidup.

²⁴ Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e dutóndat je ka óyap juu' ve'e chojktup; ax viijnkts je'e ve'e juu' ve'e tyoondup to'kjado'k. ²⁵ Ve'em tse'e dutonda kuxe'e dukatsokta jetse'e dunujávadat je Nte'yam je tyuv jye'e, je'e tse'e jyaanchja'vidup juu' ve'e taay jetse'e dvinjávada dvinntsa'agada juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, ka'a tse'e je Nte'yam viinm dvinjávada dvinntsa'agada, je'e juu' ve'e dvinmajtsjup jetse'e xa'ma kajx yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Amén.

²⁶ Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e yakkutojkuxjadat je ka óyap juu' ve'e chojktup, je ta'axtajk paat tse'e je vyinma'yun duyaktiktsnu ax jo'n pyuma jetse'e tya'axtajkat, jetse'e dupanajkxta juu' jatye'e ve'em ka púmap. ²⁷ Nay ve'empa tse'e je yaa'tyajk dumasooktuva ax jo'n pyuma jetse'e je ta'axtajk dumaat'íttat, aamp tooypts je'e ve'e jem jya'vin kajxmda jetse'e ñamyaat'ítjadat ayaa'tyajk. Ax tso'otyo'nunnts je'e ve'e juu' ve'e je yaa'tyajk natyo'nuxjudup vimpit atuj. Je tyokin kajxta tse'e ñaajkvintókijada.

²⁸ Kux tse'e dukatsokta jetse'e je Nte'yam dujaa'myéstat, je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e viinm ñaajkkutojkuxjada pan vintso ve'e je kyo'oy vinma'yun ña'muxjada, ve'em tse'e dutonda juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegui. ²⁹ Tum tokintoondup tse'e, tum ka óyap tse'e juu' ve'e pyanajkxtup, ñas'ayo'vidup tse'e juu', ñuko'ovyinma'yidup tse'e je myujayu, ejkjudup jot'aajnjudup tse'e ku ve'e juu' kya'o'yixjada ax jo'n je viijnk jayu, yakjaju'oo'ktup, nacho'oxpajkjjudup, vin'aa'ndup, ijttup tse'e kutaay, akotsutoonkidup, ³⁰ pyakojtstup tse'e je jayu, je Nte'yam tse'e kyatsojktup, vinkojtspejttup, namyájjidup, natyijjudup, myutaayvaattup tse'e je kyo'oy je'e,

ka'a tse'e je tyee' ukpu je tyaak dukatsapakta, ³¹ ka'a tse'e duvinmótuda juu' ve'e oy, ka'a tse'e dukutyonda je y'ayook, ka'a tse'e juu' dukojts'oyava'anda, nay ka'a tse'e je tsojkun ukpu je tukmo'tun dujayepta. ³² Njuja'viduyps je'e ve'e oy jets vyinmajtsjudupe'e je oo'kun je'e pan pan jatye'e ve'em dutoondup. Oyam tse'e vye'ema, ka je'ejyap tse'e tyoondup, tyukxoojntktuvaps je'e ve'e ku ve'e je viijnk jayu ve'em jyátkiduva.

2

Tokimpayo'yp xa ve'e je Nte'yam pan vintsö ve'e dupaa'ty du'akeega

¹ Nunjajtpe'e ku ve'e nuto'k vya'anut jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jayu juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Mits, jyapana mitse'e, ku ve'e ve'em mva'añ, ka'a tse'e xnunkakuvákut jets mkanuja'vipe'e. Ku ve'e mva'añ jets vyinmajtsjudupe'e jetse'e chaachpaattinit, mnatyokimpaajmjuvap xa mitse'e, kux nay vanxuppa xa je'e ve'e juu' mitse'e mtuump. ² Yaknuja'vinup xa ve'e jets tokimpayo'ype'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, tyukkuvétuyps je'e ve'e pan pane'e je kyö'oy je'e du-toomp. ³ Ax mits tse'e mvaamp jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e ve'em mjátkiva, ¿ve'eme'e mvinmay jets ka'a ve'e je Nte'yam mtukkuvétjut? ⁴ ¿Uk mko'oyja'vipe'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjup jetse'e dumutena je ka óyap juu' ve'e mtuump? ¿Ka'a ve'e xnujava jets je'e kajxe'e je Nte'yam je maa'yun mto'nuxju jetse'e xmasoöknit je mko'oy joojntykin? ⁵ Ax ka'a tse'e xmasa'ak, makke'e ooy je mkuvajk xtumpum. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em xtun, ooy tse'e je tsaachpaatun mtunyakmoöynit ku ve'e je Nte'yam je jayu je työkin dutukkuvétut je xaaj ku ve'e ñuke'xnatákat jets tokimpayo'yp je'e ve'e pan vintsö ve'e

dupaa'ty du'akeega. ⁶ Myoounupts je'e ve'e to'k jado'k pan vintso ve'e juu' jaty tudutun tudukats: ⁷ myoounupe'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'eda pan pan jatye'e kanoo'kxtup jetse'e dutondat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ve'em tse'e dutonda kux chojktupe'e jetse'e je Nte'yam chokjadat, jetse'e y'oty'o'nuxjadat, jetse'e xa'ma kajx jyoojntykidinit. ⁸ Ax myoounup tse'e je tsaachpaatun je'eda pan pan jatye'e je y'avintso vinma'yun duyaktoondup, pan pan jatye'e dukakuvajktup juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, jets pan pan jatye'e dupanajktup je kyo'oy je'e. ⁹ Tsaachpaattinupts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka oyap, too'vajkp tse'e je israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁰ Ax y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e oy dutoojnjinit je'e juu' ve'e dutoondup je y'oy je'e, oy joot tse'e y'ijttinit je'e maat, too'vajkp tse'e je israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹¹ Kux je Nte'yam, ka'ats je'e ve'e je jayu duvijnk'ix to'k jado'k.

¹² Nujom xa ve'e pan pan jatye'e tokintoondup jetse'e dukajayepta je Moises je pyava'nun, vintokidapts je'e ve'e oyame'e dukajayepta je pava'nun; jets pan pan jatye'e tokintoondup, oyam tse'e dujajayepta je Moises je pyava'nun, yaktokimpayo'ydinupts je'e ve'e je pava'nun kajx. ¹³ Kux ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum pan pan jatye'e du'amotunajxtup je pava'nun jetse'e dukakutyonda; je'eda ve'e kyatokimpuumpp pan pan jatye'e dukutyoondup. ¹⁴ Ax je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jayuvap jets ka je pava'nun maatap, kuts je'e ve'e dutonda ax jo'n je pava'nun vya'añ, jem tse'e jya'vin kajxmda je pava'nun y'it, ¹⁵ je jyoojntykin kajx tse'e duyaknuke'xnatakada jets jyajejptupe'e javyet je pava'nun jem jya'vin kajxmda, je vyinma'yun kajx tse'e dunujavada pan oy je'e ve'e juu' ve'e tyoondup uk pan

ka'a. ¹⁶ Ve'em tse'e jyátut je xaaj ku ve'e je Nte'yam je jayu je Jesucristo kajx dutokimpayo'ynit je ka óyap kajx juu' ve'e yu'uts yak'ijttup jem jya'vin kajxmda. Tyoonnupts ya'a ve'e ve'em ax jo'n y'íxuva je oy kats je oy ayook juu' atse'e ntukka'amaapp.

Je israeelit jayu jets je Moisés je pyava'nun

¹⁷ Ax mits tse'e mvaamp jets israeelit jayu mitse'e jets oye'e mnayjávaja je Moisés je pyava'nun kajx, mnamyáji-jup tse'e kuxe'e je Nte'yam mvinkoojnji jetse'e m'ijtnit je'e je jyayu. ¹⁸ Ve'em tse'e mnayjávaja jets mnúja'v-inupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e mnayjávaja jets je pava'nun kajxe'e xnujava juu' ve'e oy jets juu' ve'e ka óyap. ¹⁹ Vinjava tse'e mtañ jets ooye'e juu' xtunnújava jets je'e kajxe'e mnayjávaja jets m'o'yixjupe'e jetse'e je jayu xtuknújavat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e kyoo'k'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e ijt-tup jeja kupi'ijts kukoo'ts it jaat. ²⁰ Mnayja'vijupe'e jets m'o'yixjupe'e jetse'e xtuk'íxtat je'e pan pan jatye'e dukatinúja'vidup. Ve'emts mitse'e mnayjávaja ax jo'n je yak'ixpajkpa kum'ijt juu' ve'e duyak'ixpajkp je pi'k ónúkta. Mjaanchja'vip tse'e jets je pava'nun kajxe'e yaknújava nújom juu' jatye'e tyúvam. ²¹ Mtuk'ixp xa mitse'e je viijnk jayu. ¿Tyajx tse'e viinm mkanatyuk'ixju? Mtukka'amaapp xa ve'e jets ka'a ve'e y'oya jetse'e je jayu myee'tsut. ¿Ax mme'e'tspts mitse'e? ²² Mvaamp xa ve'e jets ka'a ve'e y'oya jetse'e je jayu je navyajkun duyakv-intsa'kintókidat. ¿Ax myakvintsa'kintókipts mitse'e je navyajkun? Mko'oyja'vip xa ve'e je apamnaxta juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsa'kidup. ¿Ax myakpítsumpts mitse'e juu' ve'e yojxtup jep tujkp joma ve'e yakvintsa'agada? ²³ Mnamyáji-jup xa mitse'e kux mjayejppe'e je pava'nun, ax yakvintsa'kintókidup tse'e je jayu je Nte'yam kuxe'e

mits xkakutyún je pava'nun. ²⁴ Vaamp xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán: “Pan pan jaty xa ve'e ka je israeejlit jáyuvap, vyinkojtspejtupts je'e ve'e je Nte'yam je'e kajx juu' ve'e mtoondup mkojtstup ka óyap.” Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁵ Pan mkutyuump xa mitse'e je Moisés je pyava'nun, mto'nuxjup tse'e ku ve'e je ixta'nun myakpaajmji jetse'e xni'kxmat xkojmat jetse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu mitse'e; ax pan ka'a tse'e xkutyún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ixta'nun kumkayakpaajmji. ²⁶ Ax pan pan tse'e je ixta'nun kayakpaajmji jetse'e dukutyún juu' jatye'e ijtp jep je Moisés pyava'nun kujxp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ixta'nun kuyakpaajmji jo'n jetse'e duni'kxmat dukojmat. ²⁷ Je'e juu' ve'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmip jetse'e dukutyún je Moisés je pyava'nun, je'e tse'e duyaknuke'xnatakap jets mvinmajtsjup mitse'e je tsaachpaatun, kux óyame'e je pava'nun jatyáñ xjayayep jetse'e je ixta'nun xjani'kxma xjakojma, ka'a tse'e je pava'nun xkutyún. ²⁸ Ka'a xa je'e ve'e y'israeejlitjáyuvada pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmidup dukojmidup; ²⁹ je'e je'e ve'e juu' ve'e ve'em ijttup jep ñi'kx kyopk akujkp, pan pan jatye'e je ixta'nun maat jem jya'vin kajxm, je ixta'nun juu' ve'e je Espíritu Santo pa'muxjudu jem jya'vin kajxm, ka je ixta'nunap juu' ve'e je jayu duni'kxmidup dukojmidup kux ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ. Je jayu juu' ve'e je ixta'nun maat jem jya'vin kajxm, oys je'e ve'e je Nte'yam ñukótsaja, je jayu je'e ve'e juu' ve'e ko'õñukojtsijup.

3

¹ Kux tse'e ve'em, ¿tits je'e ve'e ñunva'anut ku ve'e je jayu y'it israeejlit jayu, ukpu jómats je'e ve'e, tyo'nuxjut ku ve'e je jayu dujani'kxma dujakojma je ixta'nun? ² Toomp xa ve'e ooy, may viijn tse'e tyun. Muto'k

viijn, je israeejlit jayu xa ve'e je Nte'yam tyukkatajki je kyats je y'ayook. ³ Ax pan jem tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukakutyoondu je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e natyukpajkjudu jetse'e dukutyóndat, ¿je'e kajxts vine'e je Nte'yam dukakutyoompat je vaanduk juu' ve'e pyaam? ⁴ ¿Ka'a xa je'e ve'e dununkakutyónut, kyutyónup je'e ve'e! Oyame'e to'k ka'ajji je jayu tyaaya, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam tyaaya. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ni pana xa ve'e kyava'anut jets ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dutokimpayo'oy ax jo'n dupaa'ty du'akeega,
 nujom tse'e dukuváktat jets tuv je'e ve'e je Nte'yam tyokimpayo'oy.
 Jidu'um tse'e vya'añ.

⁵ Ax pan nto'numdup tse'e je kyó'oy je'e jets je'e kajxe'e nyaknūke'xnatajkimda jets tuv je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ¿va'numdaps vine'e jets ka óyap je'e ve'e je Nte'yam dutún ku ve'e xyaktsaachpaatumda? (Ve'em ats ya'a ve'e n'amotutūva ax jo'n je jayu vyinmay.) ⁶ ¿Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Kux pan kudukapaa'ty kudukah'akeega xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ka'a tse'e kuy'o'yixju jetse'e dutokimpayo'oyut anañujoma je jayu. ⁷ Ax pan jeme'e je jayu juu' ve'e vaamp: Pan taayimdup tse'e jetse'e ve'em oy ñūke'x-natákat jets kyutyuump'e'e je Nte'yam je y'ayook jetse'e je Nte'yam nuyojk yakmaja yakjaancha y'ijtnit, ¿tyajx tse'e je Nte'yam xtukkuvejtumdat ya tokin? ⁸ Jets jidu'umpa: “¿Tyajx tse'e nkato'numda je kyó'oy je'e jetse'e jyéjat je y'oy je'e?” Ax jem tse'e je jayu juu' aatse'e ve'em xtukpakojtstup, ve'eme'e vya'anda jets ya'a aatse'e je jayu ntuk'ixp. Ax pan pan jaty tse'e ve'em vaandup, tsaachpaa'ttaps je'e ve'e, ve'em ax jo'n duvinmátsjada.

Tum tókinax xa ve'e je jayu anañujoma

⁹ ¿Vintsos̄e'e? Uu'mda, je israeejlit jáyuda, ¿nuyojk oy uu'me'eda jets ka'a ve'e je viijnk jáyuda? ¡Ni vints̄ova xa ve'e nuyojk oy nka'ijtumda! Ta xa ats miitse'e va'ajts ntuk'ixta jets jeja ve'e tokin jaat y'itta pan pan jatye'e israeejlit jáyuda jets nay ve'empa pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ka'a xa ve'e pan ni pana juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, ni to'ka.

¹¹ Ka'a tse'e pan kyats̄vinmotuvuva'añ, ni pana ve'e je Nte'yam duka'ixta,

¹² anañujoma tse'e dumas̄ooktini je Nte'yam je tyoo', anañujoma xa ve'e je Nte'yam dukatoojnada, ka'a ve'e pan pane'e je y'oy je'e dutoomp, ni pana.

¹³ Ve'em ax jo'n je oo'kpa jot xyuu'k axaa'kp juu' ve'e ava'ajts, nay ve'empa tse'e axaa'kp tyunyakmotu juu' ve'e kyojtstup.

Je tyootsts je'e ve'e je jayu tyukvin'aa'ndup, je xavat jo'nts je'e ve'e juu' ve'e kyojtstup,

¹⁴ mak̄k tse'e je jayu dutukyaktsaachada je kyatsta je y'ayookta,

¹⁵ mak̄k tse'e je tyek dutuknomda jetse'e je jayu duyak'oo'ktat,

¹⁶ yakma'ttup xa je'e ve'e je jayu je ñaa' je tyoo', tsaachvinmaayp tse'e je jayu duyaktanda.

¹⁷ Ka'a tse'e dunujávada vints̄o ve'e oy joot jyoojntykadat,

¹⁸ ka'a tse'e je Nte'yam dutsa'agada.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

¹⁹ Nnuja'vimdup xa ve'e jets nujom juu' jatye'e ijtp jep je Moisés pyava'nun kujxp, je jayu kajxtats je'e ve'e pan pan jatye'e ijttup jep pava'nun pa'tkup, ax ve'em

tse'e nujom je jayu y'amo'tkajxtinit jetse'e to'k ka'ajyji je jayu dunu'atsóvadat jem je Nte'yam vyinkojkm ti ve'e tudutonda tudukotsta. ²⁰ Ka'a xa ve'e pan pane'e dukutyoomp je pava'nun, paaty tse'e, ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam ñunkatokimpuump je pava'nun kajx, kux je pava'nun kajxe'e yaknujava jets tokinax jayu uu'me'eda.

Ka'ats je'e ve'e je Nte'yam dutokimpum je jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vip

²¹ Ax uxyam tse'e nuke'xnatáka tyañ vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum ka je'e kajxap ku ve'e je pava'nun yakkutyún. Pyaatyp y'akeeguipts ya'a ve'e ax jo'n vya'añ jep je Moisés pyava'nun kujxp jets juu' ve'e jyavyejttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ²² Nujom tse'e pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam tyokimpámjada; ni pánats je'e ve'e kyaviijn'íxju. ²³ Ta xa ve'e nujom je jayu tyokintonda, ni pana tse'e dukah'amaadaaga jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, nujom tse'e dumujékumada je Nte'yam je myajin je ज्याanchin. ²⁴ Ax je Nte'yam tse'e je jayu je maa'yun dutoojn'jip, je Cristo Jesús kajxts je'e ve'e je jayu dukatokimpum kux je Cristo ve'e dutuknuvaats je jayu je tyokin. ²⁵ Je Nte'yam tse'e duyaknuke'xnatajki jeja je jayu vyinkujk je Cristo, juu' ve'e uk'oo'k je jayu je tyokin kajx, ve'em tse'e je Nte'yam je jyot'a'nun ñáxut ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je jayu dunujávdad jets tyuumpe'e je Nte'yam juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipt, myuteni tse'e je tokin juu' ve'e je jayu tyoonda, ka'a tse'e jatyi dutukkuvejt. ²⁶ Ax uxyam tse'e, je'e ve'e ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k, nuke'xnatáka tse'e tyañ jets je'e ve'e dukuvejt nujom je jayu je tyokin. Tokimpayoy'yp xa je'e ve'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ka'ats je'e ve'e

dutokimpum je jayu pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús.

²⁷ Kux tse'e ve'em, ¿vintsose'e y'óyat jetse'e je jayu ñamyájajat? ¿Ni vintsova xa je'e ve'e kya'oya! ¿Ax tyajxts je'e ve'e kya'oya? Je'e kajx tse'e ku ve'e je jayu dukakutyún je pava'nun, je jaanchja'vin kajxi ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum. ²⁸ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e je Nte'yam dutokimpum je jayu juu' ve'e je jaanchja'vin dujajejptup, ka'ats je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu dukutyonuva'anda je Nte'yam je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Nte'yam kyatokimpámjadat. ²⁹ ¿Tis, je israeejlit jáyují n'ite'e je Nte'yam duNte'yamidup? ¿Ka'ats je'e vine'e duNte'yamiduva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap? Va'ajts xa ve'e yaknujjava jets ve'empa ve'e, ³⁰ to'kji xa ve'e je Nte'yam. Ka'ats je'e ve'e je jayu dutokimpum juu' ve'e duni'kxmip dukojmip je ixta'nun jetse'e je Jesucristo dujaanchjáva, ni ka'avats je'e ve'e je jayu dutokimpaampa juu' ve'e dukani'kxmip dukakojmip je ixta'nun jetse'e je Jesucristo dujaanchjáva. ³¹ ¿Ve'emts ya'a vine'e dutij jets ka'a ve'e du'uktsojkní jetse'e nkutyonumdat je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy? ¿Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em kyayaktij! Ku xa ve'e je Jesucristo njaanchja'vimda, ntuk'íxumdupts uu'me'e jets oy je'e ve'e je Moisés je pyava'nun.

4

Je nu'ixvaatsun juu' ve'e je Abraham yaktaan

¹ Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿tyajx tse'e je Nte'yam dukatokimpuum je njujpit jáyuvamda Abraham? ² Pan je Nte'yam xa ve'e kúkyatokimpaajmji je'e kajx ku ve'e dutuujn juu' ve'e oy, kuñamyájiji tse'e je Abraham. Ax ka'a tse'e tii juu' ve'e je Abraham tyoon juu' kajxe'e kuñatyukmájiji jeja je Nte'yam vyinkujk. ³ Kux jidu'ume'e

vya'añ je Kunuu'kx Jatyán: “Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, ax je'e tse'e kuxe'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji.” ⁴ Pan jem xa ve'e je toompa juu' ve'e tutyún jetse'e yakmujoy, ka nunve'emjyapts je'e ve'e je jyo'yun yakma'a, je'e kajxe'e yakma'a kuxe'e yaktukmuyoja. ⁵ Ax pan ka'a tse'e je jayu ti dutún jetse'e je tyokin ñuva'atsjut, je'e ve'e jetse'e je Nte'yam dujaanchjáva, je jyaanchja'vin kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpumju, je Nte'yam, juu' ve'e dukatokimpaamp je tókinax jayu. ⁶ Ya'ats je'e ve'e je David tyij ku ve'e du'ava'ni je xoojntkun juu' ve'e je jayu jyayejpp pan pane'e je Nte'yam kyatokimpaam ka je'e kajxap ku ve'e dutuujn juu' ve'e oy. ⁷ Jidu'um tse'e vyaajñ: Xoon je'e ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam tyokin-mee'kxp, je'eda pan pan jatye'e je tyókinda ve'emji yaknajx-uxjudup;

⁸ ve'em tse'e, xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je tyokin je Nte'yam katukkuvejttjudup.

Jidu'um tse'e je David vyaajñ.

⁹ ¿To'k je'ejjjidats ya'a vine'e ya xoojntkun pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmidup dukojmidup? Ax ka'a tse'e, nay ve'empa ve'e pan pan jatye'e je ixta'nun dukani'kxmidup dukakojmidup. Tats atse'e nja'a juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um: “Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, ax je'e tse'e kuxe'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji.”

¹⁰ ¿Ax vin'it tse'e kyatokimpaajmji, ku ve'e távani je Abraham je ixta'nun yakpuujmja vye'na, ukpu ka'anume'e? Ka'anum xa ve'e je ixta'nun yakpuujmja vye'na.

¹¹ Ux'ook tse'e je ixta'nun yakpaajmji jetse'e ve'em nujava tyaaajñ jets je'e kajxe'e je Nte'yam kyatokimpaajmji kuxe'e dujaanchja'vi. Ax ve'em tse'e, je jayu pan pan

jaty'e je ixta'nun dukani'kxmidup dukakojmidup jetse'e dujaanchjávada je Nte'yam, je'e tse'e dutee'ja'vidup je kujpit jayu Abraham je'e kajx ku ve'e je Nte'yam dujaanchja'vi. ¹² Nay ve'empa tse'e je jayu pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmidup dukojmidup jetse'e dujaanchjávada je Nte'yam, je'eda tse'e dutee'ja'viduvap je Abraham je'e kajx ku ve'e je Nte'yam dujaanchja'viduva ax jo'n je Abraham jyaanchja'viji jo'n ku ve'e ka'anum duni'kxma dukojma vye'na je ixta'nun.

Je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam yaktaan kuxe'e je Abraham jyaanchja'viji

¹³ Je Nte'yam xa ve'e dutukvinva'ni je Abraham jets jye'edape'e je chaan je kyooj nujom ya naxviijnit it. Ax je vaanduk tse'e juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, ka je'e kajxapts je'e ve'e duyaktaajñ kuxe'e je Abraham kudukutyuujn je pava'nun, je'e kajxe'e kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vi. Jets kux tse'e dujaanchja'vi, paaty tse'e kyatokimpaajmji. ¹⁴ Va'an n'it dununyaktiju jets je'e pan pan jatye'e dupanajkxtup je pava'nun, pan je'ejyji xa ve'e kuduje'eikáxta nujom ya naxviijnit it, ni vinxúpats je'e ve'e kyatún ku ve'e je Nte'yam yakjaanchjáva, ni vinxúpats je'e ve'e kyatoompa juu' ve'e je jayu je Nte'yam tyukvinva'ni. ¹⁵ Kux pan jeme'e je pava'nun, jempa tse'e je tsaachpaatun pan ka'a ve'e yakkutyún; ax pan joma tse'e je pava'nun kya'it, ka'a tse'e je jayu dukakutyún je pava'nun.

¹⁶ Ax je'e tse'e kuxe'e njaanchja'vimda je Nte'yam, je'e kajx tse'e je Nte'yam xtukmuta'numda je maa'yun juu' ve'e je Abraham tyukvinva'ni. Nunve'emji tse'e je Nte'yam xtoojnjimda ya maa'yun. Ax ka je'e kajxyapts ya'a ve'e ya maa'yun je'eda pan pan jatye'e dupanajkxtup je Moisés je pyava'nun, tyoojnjipe'e je maa'yun nujom

je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ve'em ax jo'n je Abraham dutoojnji kuxe'e jyaanchja'viji. Ax ve'em tse'e, je jaanchja'vin kajx tse'e je jayu y'itta je Abraham je chaanda je kyoojta. ¹⁷ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ta xa ats mitse'e mpum jetse'e numay je jayu xtsaanat xkoojat juu' ve'e dūvintsaanadap may viijn je naax je kajpun.” Jidu'um tse'e vya'añ. Ntee'ja'vimdupe'e je Abraham jeja je Nte'yam vyinkujk, je Abraham juu' ve'e dujaanchja'vi je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoojntykpajknuvap je oo'kpatajk jetse'e duyakjeja juu' ve'e ka'ijtp.

¹⁸ Ax óyam tse'e ve'em kye'ex jets ka'a ve'e y'uk'o'y-ixjini vintsə ve'e je Abraham dujayéput je chaan je kyooj, jyaanchja'vits je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n yaktukvinva'ni ku ve'e yaktuknuujmi jets je chaan je kyooj ve'e dūvintsaanadap may viijn je naax je kajpun. ¹⁹ Ax mak tse'e je Abraham je Nte'yam dujaanchja'vi. Oyame'e je jayu vyinmaaydi jets ka'a ve'e y'uk'o'yixjini jetse'e je ónuk dujayéptat, je'e ve'e ku ve'e na'avani ooy tyunve'na, mókupx joojnt jo'n, jets nay ve'empa ve'e amájani ooy je ñuda'ax Sara vye'na, ²⁰ ka'a tse'e myejtsvinmaajy jetse'e je Nte'yam je vyaanduk dununkakutyónut, yakmakkpajk'ataats tse'e je jyaanchja'vin jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi, ²¹ vinjava tse'e tyaañ jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e dukutyónut juu' ve'e tukvinva'niju. ²² Ax ve'em tse'e, je'e kajx tse'e je Nte'yam dukatokimpuum je Abraham kuxe'e jyaanchja'viji. ²³ Ax ka je Abraham kajxyapts ya'a ve'e yakjatyán jetse'e kyayaktokimpuum, ²⁴ nay ve'empa ve'e uu'm kajxamda. Je Nte'yam tse'e xkatokimpa'mumdup kuxe'e njaanchja'vimda, je'e pane'e duyakjoojntykpajknuva je nMaja Vintsánamda Jesús, ²⁵ juu' ve'e jem je jayu kya'm yakpaamnu jetse'e xku'oo'kimdi je ntokin kajxamda. Je

Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntykpajknuva jetse'e oy joot n'ijtumdinit je Nte'yam maat.

5

Je'e pan tyajx kajxe'e n'ijtumda oy joot je Nte'yam maat

¹ Je'e kajx tse'e kuxe'e njaanchja'vimda, ka'a tse'e je Nte'yam xtokimpa'mumda, ijtumdup tse'e oy joot je'e maat je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ² Je Nte'yam tse'e xtoojnjimdup je maa'yun kuxe'e je Cristo njaanchja'vimda, xoojntkumdup tse'e kux nmuja'vimdinupe'e jetse'e ntukmaatjajepumdinit je Nte'yam je myajin. ³ Ax ka ya'ajyap tse'e ntukxoojntkumdup, xoojntkumduvape'e je tsaachpaatun kajx juu' ve'e nyaknajxumdup, kux nmuja'vimdinupe'e jets ku ve'e je tsaachpaatun nyaknajxumda, nmuténimdup tse'e juu'; ⁴ ax ku tse'e juu' nmuténimda, je oy jáyuvín tse'e njajepumdup; jets ku ve'e njajepumda je oy jáyuvín, njaanchja'vimdup tse'e jets oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdinup. ⁵ Ax ka taayaps je'e ve'e jets oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdinup, nnuja'vimdinupe'e jets tyúvam je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam xmo'yumda je Espíritu Santo, juu' kajxe'e xpaajmjimdi je chojkun yam nja'vin kajxmamda.

⁶ Ax uu'mda, ni vin'ita tse'e xka'o'yixumjada jetse'e viinm nmaajktsookumjadat. Ax paaty tse'e, ku ve'e je xaaj dupaaty, van'it tse'e je Cristo myiijn jetse'e xku'oo'kimdi, uu'mda, tókinax jáyuda. ⁷ Qoye'e tyuntso'oxa yaknasjava jetse'e je jayu duku'oo'kat to'k juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, iukpu nunjajtp tse'e jetse'e jem to'k je jayu juu' ve'e nayja'vijup jetse'e duku'oo'kat to'k je oy jayu! ⁸ Ax yaknuke'xnatajki tse'e je Nte'yam jets ooye'e xtuntsojkumda, je'e kajx ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi ku ve'e tókinax jáyuna nve'nimda. ⁹ Kuxe'e je ñuu'pun

ve'em dumasaaak, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokim-pa'mumda jetse'e oy nmuja'vimda jets je Cristo kajxe'e xtuknuvaatsumdinit je tsaachpaatun juu' ve'e miinnup. ¹⁰ Xtso'oxpajkumdu tse'e je Nte'yam kuxe'e jep tokin jaatp n'ijtumdi; ax je'e tse'e dutoon jetse'e n'ijtumdinit oy joot je'e maat je'e kajx ku ve'e je y'Onuk xku'oo'kimdi. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e oy joot n'ijtumda je Nte'yam maat, nnuja'vimdinup tse'e jets xyaktsookumdape'e je Cristo kuxe'e jyoojntyka. ¹¹ Ax ka je'ejyap tse'e, xyakxoojn-tkumdupe'e je Nte'yam je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, je'e pan kajxe'e n'ijtumda oy joot je Nte'yam maat.

Je Adán jets je Cristo

¹² Ax je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je tokin jyeji yaja naxviijn kuxe'e to'k je yaa'tyajk tyokimpujk, jets je tyokin kajx tse'e y'aa'k, nay ve'empa tse'e je oo'kun to'k ka'ajyji je jayu tyukkadaakjini, kux to'k ka'ajyji ve'e je jayu tum to'kinax. ¹³ Ka'anume'e je pava'nun yakma'a vye'na je Moisés, jetse'e je tokin jyeji yaja naxviijn. Ax ka'a tse'e je jayu je tyokin yaktukkuvet ku ve'e je pava'nun kya'it. ¹⁴ Oyam tse'e vye'ema, oo'kkajxtinu tse'e je jayu ku ve'e je Adán jyoojntyki, oo'ktuva tse'e je jayu juu' ve'e joojn-tykidu ka'anume'e je Moisés jyoojntyka vye'na, óyame'e dukakutyooni je pava'nun juu' ve'e kuyakmooydi ax jo'n je pava'nun juu' ve'e je Adán yakmooy.

Je Adán, ve'em jaty je'e ve'e ax jo'n je'e pane'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e myínut yaja naxviijn. ¹⁵ Ax ka'a tse'e y'akijpxada, kux je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je tokin juu' ve'e je Adán tyoon. Tyúvam xa je'e ve'e jets numaye'e je jayu y'oo'kti je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajk tyokimpujk. Ax jado'kpa tse'e je yaa'tyajk, je Jesucristo, juu' kajxe'e je Nte'yam je maa'yun dutún, je'e tse'e

duyaknuke'xnatajkip jets oo'ye'e dutunnumaja je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam numay je jayu tyoojnqip. ¹⁶ Nay ka'ava tse'e y'akijpxa je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnqip jets je tokin juu' ve'e to'k je yaa'tyajk tyoon. Kux ku xa ve'e to'k je yaa'tyajk tyokimpujuk, tokimpaajmjuts je'e ve'e je Nte'yam. Ax ku tse'e numay je jayu ooy tyuntokintuujn, van'it tse'e myiijn jado'k je yaa'tyajk juu' kajxe'e je Nte'yam numay je jayu dukatokimpum. ¹⁷ Nujom tse'e je jayu y'oo'kta kuxe'e to'k je yaa'tyajk tyokimpujuk. Ax juu' tse'e jado'k je yaa'tyajk tyoon, nuyojk m'ajumts je'e ve'e ooy jets ka'a ve'e juu' ve'e je Adán tyoon. Nujom tse'e pan pan jatye'e dukuvajktup je maja maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnqip, je Cristo kajxts je'e ve'e dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁸ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutokimpum nujom je jayu je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajk tyokimpujuk, nay ve'empa tse'e, ku ve'e jado'k je yaa'tyajkpa dutuujn je tyuv je'e, o'yipts je'e ve'e jetse'e nujom je jayu je tyokin dutuknuvaatsnit jetse'e dujajeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁹ Kux ve'em ax jo'n numay je jayu tyokintonda je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajk je Nte'yam dukakatsapujuk, nay ve'empa tse'e je Nte'yam dukatokimpum numay je jayu je'e kajx ku ve'e jado'k je yaa'tyajk je Nte'yam dukatsapujuk.

²⁰ Ku ve'e je Moisés yakmooyj je pava'nun, nuyojk tse'e je jayu tyokinton'ukvaandi. Ax ku tse'e je jayu ooy tyuntokintoondi, nuyojk tse'e je Nte'yam je maa'yun je jayu dutuntuujnja. ²¹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je tokin duyakjeji je oo'kun, nay ve'empa tse'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnqip, je'e tse'e duyakjéjip je oy joot je Nte'yam maat, ve'em tse'e je jayu dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx.

6

Je oo'kpa jo'n jeja je tokin vyinkujk jets joojntyk je Cristo maat

¹ ¿Vintsots n'ite'e nva'numdat? ¿Tunjaa'ktokin-to'numdap vine'e jetse'e ve'em je Nte'yam nuyojk je maa'yun xtoojnjimdat? ² ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Je oo'kpa jo'n xa ve'e n'ijtumda jeja je tokin vyinkujk. Ax pan ve'em tse'e n'ijtumda, ¿vintsose'e ntunjaa'ktokinton'ataatsumdat? ³ Nujom uu'mda juu' ve'e napet jetse'e ve'em to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, ve'emts uu'me'eda ax jo'n to'k muk je'e maat kun'oo'kumdi. ⁴ Ax ve'em tse'e, ku ve'e nnapejtumdi, ijtumdu tse'e ax jo'n kijpx je'e maat kun'oo'kumdi jetse'e kijpx je'e maat kunnaxtajkimdi; jets ve'em ax jo'n je Nte'yam je myakkin kajx duyakjoojntypajknuva je Cristo ku ve'e y'uk'aa'k, nay ve'empa tse'e nko'o'kjoojntykim-dinit ax jo'n njoojntykimda y'ij, oye'e jetse'e va'ajts njoojntykimdinit.

⁵ Ax je'e tse'e ku ve'e n'ijtumda ax jo'n je'e maat kun'oo'kumdi kuxe'e to'k muk n'ijtumda je'e maat, nay ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je'e maat kunjoojntypajkumdinuva kuxe'e to'k muk n'ijtumda je'e maat. ⁶ Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets juu' ve'e n'ijtumdi ku ve'e nko'oyjoojntykimdi, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Cristo kudumaatcruuzpejt, ax ve'em tse'e ya nko'oy vinma'yunamda xko'o'kyakkutojkjimdinit, je tokin xko'o'kka'mim-dinit, jetse'e je tokin kyoo'k'ijtnit ax jo'n je'e ve'e kunvintsanimda. ⁷ Kux ku xa ve'e je jayu y'it ax jo'n kuy'aa'k je Cristo maat, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e kyoo'ktokin-toonnit. ⁸ Ax pan ijtumdup tse'e ax jo'n je Cristo maat kun'oo'kumdi, njaanchja'vimdup tse'e jets je'e maate'e njoojntykimda ⁹ je'e kajx ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k jetse'e je Nte'yam yakjoojntypajkjinuva. Ni je vin'itats je'e

ve'e kyoo'k'oo'knit, ka'a ve'e je oo'kun y'ukka'mijini,
 10 to'k naxji tse'e duku'oo'ki je jayu je tyokin kajxta. Ax
 ku tse'e uxyam jyoojntyka, je Nte'yam kajxts je'e ve'e.
 11 Ax nay ve'empa tse'e miitsta, jávada tse'e ax jo'n aa'k
 kum'ijtti jeja je tokin vyinkujk jets joojntykada vintsø ve'e
 je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit je'e kajx ku ve'e
 to'k muk m'itta je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maat.

12 Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e xyakjáttat jetse'e je tokin
 dujaa'kyakkutojkjat je mni'kxta je mkopkta jetse'e ve'em
 xyaktóndat je m'avintsø vinma'yunda, je mni'kxta je
 mkopkta juu' ve'e oo'kp. 13 Je mviijn, je mtaatsk, je
 m'aaj, ukpu to'k viijn jado'k viijn je mni'kxta je mkopkta,
 ka'ats miits je'e ve'e xtukkatákadat je kyo'oy je'e jetse'e
 mtokintóndat; napyámjada ve'e jem je Nte'yam y'am
 kya'm ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e joojntykpajknuva
 ku ve'e aa'kani y'ukve'na, ve'em tse'e je Nte'yam dutónut
 juu' ve'e chajkp miits kajxta. 14 Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e je
 tokin m'ukyakkutojkuxjidinit, kux ka'a ve'e mka'majada
 je Moisés je pyava'nun, je Nte'yam je myaa'yun maat xa
 miitse'e m'itta.

*Nvintsánimdup je'e ve'e juu' ve'e nmuto'numdup nmu-
 pjikumdup*

15 ¿Ax vintsø tse'e? ¿Tunjaa'ktokinto'numdap vine'e
 je'e kajx ku ve'e xkaka'mimda je Moisés je pyava'nun
 jetse'e n'ijtumda je Nte'yam je myaa'yun maat? ¿Ni
 vintsøva xa ve'e ve'em nkato'numdat! 16 Mnuja'vidup
 xa miitse'e jets pan mnapyaaajmjudupe'e jem to'k je
 jayu kya'm jetse'e xkatsapáktat, je'e tse'e mvintsánidup.
 Nay ve'empa tse'e, pan mnapyaaajmjudup xa ve'e jem
 je tokin kya'm jetse'e xtóndat je kyo'oy je'e, m'oo'ktap
 tse'e; ax pan mnapyaaajmjudup tse'e jem je Nte'yam y'am
 kya'm jetse'e xkatsapáktat, oy joot tse'e m'íttat je'e maat.

¹⁷ Nkukojsjipts aatse'e je Nte'yam, kux óyame'e je tokin mka'majada y'ijit, ka'a tse'e m'ukka'mijidini, je'e kajx tse'e mkoo'kka'mijidini kux to'k aaj to'k joot'e xkuvajkti je ayook juu' ve'e myaktuk'ixtu. ¹⁸ Je Nte'yam tse'e mtokin-mee'kxjudu jetse'e ve'em je'e xmutoonidinit xmupajktinit jetse'e xtoonidinit je tyuv je'e. ¹⁹ Ve'emts ats ya'a ve'e nkats ax jo'n je jayu vyinmay jetse'e oy xvinnmótudat, kux ka'a ve'e oy xvinnmótuda je Nte'yam je y'ayook. Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n mnayyaajmjidi jem je tokin kya'm jetse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap, nay ve'em tse'e dutsojka jetse'e mnayyaajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e xtóndat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak.

²⁰ Ku ve'e je tokin mka'majada y'ijit, ka'a tse'e m'ó'y-ixjidi jetse'e xtóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹ ¿Ax vintso tse'e mto'nuxjidi je'e juu' ve'e uxayam mtuktso'otyoonidup? Ku ve'e je jayu ve'em jyoojntykada ax jo'n mjoojntykada y'ijit, tsaachpaattinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²² Ax uxayam tse'e, je'e ku ve'e je Jesús je mtokin mtuknuvaatsjidi jetse'e xmutonda xmupakta je Nte'yam, mnatyukkatajkiidudu tse'e jetse'e va'ajts aaj va'ajts joot mjoojntykidinit. Ku ve'e je jayu ve'em dutonda, joojntykidinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²³ Ax ve'em tse'e, ku xa ve'e je jayu tyokintonda, yaktukkuvéttaps je'e ve'e je tyókinda, xa'ma kajx tse'e chaachpaattinit; ax je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu nunve'emji tyoojnjiip, je'e kajx tse'e dujayepa je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, to'k muk tse'e y'itta je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maat.

7

Je tukmu'a'ixmojkin juu' ve'e je navyajkun kajx

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, jidu'um ats miitse'e ntuknujáyada kux mnuja'vidup xa ve'e je Moisés je

pyava'nun. Yakkutojkuxjudup tse'e je jayu je pava'nun namvaate'e je jayu jyoojntyka. ² Pan yaa'vyúkani tse'e to'k je ta'axtajk, pava'añ tse'e y'it jets ka'a ve'e je ñyaa'y dumaso'okut pan vinxupe'e jyoojntyka. Ax pan oo'kp tse'e je ñyaa'y, ka'a tse'e je pava'nun y'uktoonni juu' ve'e vaamp jets ka'a ve'e dumaso'okut. ³ Ax ve'em tse'e, pan tyukmaatjajeppts je'e ve'e je kats je viijnk yaa'tyajk ku ve'e joojntykipna je ñyaa'y, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. Ax pan oo'knup tse'e je ñyaa'y, yakjajtyp tse'e je pava'nun jetse'e je viijnk yaa'tyajk dupákut, ka'a tse'e je navyajkun duyakvintsa'kintóki ku ve'e yaa'vyajktíksnuva.

⁴ Nay ve'empats miitse'eda, utsta ajchta utsta tsá'ada, je oo'kpa jo'n tse'e m'itta jeja je Moisés je pyava'nun vyinkujk je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maat, ve'em tse'e m'itta ax jo'n je'e maat kum'oo'kti. Je'e xa ve'e je Nte'yam yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k, mje'eijidupts miits je'e ve'e jetse'e ve'em je Nte'yam xmuttoondinit xmupajktinit. ⁵ Kux namvaate'e njoojntykimdi jetse'e nyakto'numdi ya n'avintso vinma'yunamda, nuyojk tse'e ntuntokintonuva'numdi kux jeme'e je Moisés je pyava'nun, je tsaachpaatunts je'e ve'e yakjéjip nujom juu' ve'e nto'numdup y'ijit. ⁶ Ax uxyam tse'e, ka'a xa ve'e je Moisés je pyava'nun x'ukyakkutojkjimdini. Oyam tse'e xyakkutojkjimda y'ijit, ijtumdup tse'e ax jo'n kun'oo'kumdini jeja je pava'nun vyinkujk, nmuto'numdup nmupajkumdup tse'e je Nte'yam je joojntykin kajx juu' ve'e je Espíritu Santo yajkyp, ka'a tse'e y'ukve'emini ax jo'n je Nte'yam nmuto'numdi nmupajkumdi je jujpit pava'nun kajx juu' ve'e javyet.

“Je'ejyamts atse'e ntuump je kyoy je'e juu' atse'e nkatonu-vaampy”

⁷ ¿Ax vintso tse'e kunva'numda? ¿Jadi tokin je'e vine'e je Moisés je pyava'nun? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Je pava'nun kajxts atse'e nnujava jets ti je'e ve'e je tokin. Ka'a atse'e kunnuja'vi pan ti je'e ve'e juu' ve'e yaktijp nas'ayova pan ka'a ve'e je pava'nun vya'añ: “Ka'a tse'e ti xnas'ayóvadat.” ⁸ Ax kux tse'e je pava'nun ve'em vya'añ, je'e kajx tse'e je tokin dupaaty vintso atse'e xtukmutsókut juu' jatye'e ka óyap. Pan ka'a xa ve'e je pava'nun kuy'it, ka'a tse'e je tokin ti makkin dujayep. ⁹ Joojntykip atse'e nve'na ku atse'e nkanujávana vye'na je pava'nun juu' atse'e xtuk'ixp jets atse'e nkatónut je kyo'oy je'e. Ax kuts atse'e nnujava jets je Nte'yame'e vaamp jets ka'a atse'e ntónut juu' ve'e ka óyap, van'it tse'e je tokin ñaajkmakpajki jets atse'e n'ijt ax jo'n atse'e kun'aa'k jo'n. j ¹⁰ Je pava'nun juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jets atse'e xa'ma kajx njoojntykinit, je pava'nun kajxts atse'e nyakpuujm jets atse'e xa'ma kajx ntsaachpaatnit. ¹¹ Je pava'nun kajx tse'e je tokin dupaaty vintso atse'e xvin'aa'nút, je pava'nun kajxts atse'e je tokin xyaktaajñ ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt. ¹² Ax ve'em tse'e, va'ajts xa je'e ve'e je Moisés je pyava'nun. Nujom tse'e je Nte'yam je pyava'nun, va'ajtsts je'e ve'e, oy, pyaatyp y'akeegui. ¹³ ¿Ax vintso tse'e? ¿Ya y'oy je'e ats vine'e xyaktaan ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt? ¡Ni vintsova xa atse'e ve'em nkayaktaajñ! Je tokin atse'e ve'em xyaktaan. Kux atse'e nkakutyuujn je y'oy je'e, je'e kajxts atse'e je tokin xyaktaajñ ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt jetse'e nuke'xnatáka tyánut jets ti je'e ve'e je tokin. Ax ve'em tse'e, je pava'nun kajx xa ve'e nuke'xnatáka tyañ jets ooy je'e ve'e kyatun'oya je tokin.

¹⁴ Yaknuja'vip xa ve'e jets je Nte'yam kajx je'e ve'e je Moisés je pyava'nun. Ax ats, jayu juu' ve'e oo'kp, je tokin atse'e xka'mip. ¹⁵ Ka'a xa atse'e nnujava ti atse'e

ntuump. Ka'ats atse'e ntun juu' atse'e njatsajkp jets atse'e ntónut; je'e atse'e ntuump juu' atse'e nkatsajkp. ¹⁶ Ax pan je'ets atse'e ntuump juu' atse'e nkatsajkp, nkuvujkpts ats je'e ve'e jets oy je'e ve'e je pava'nun. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ka átsapts je'e ve'e juu' atse'e ntuump, je tokin juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm, je'ets je'e ve'e dutoomp. ¹⁸ Nnuja'vip atse'e jets je kyo'oy je'e ve'e ijtp yap ats nmi'kx nkopk akujkp, je'ets atse'e ntijp ats ya n'avintsó vinma'yun. Oyam atse'e njatonuva'añ je y'oy je'e, ka'ats atse'e x'o'yixju. ¹⁹ Njatonuvaampyts atse'e je y'oy je'e, ax je'ejamts atse'e ntuump je kyo'oy je'e juu' atse'e nkatonuvaampy. ²⁰ Ax pan ntuumppts atse'e juu' atse'e njakatonuvaampy, ka'ats je'e ve'e y'uk'átsini juu' ve'e ve'em dutoomp, je tókin'e juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm.

²¹ Ax ve'em tse'e, jidu'um xa atse'e njaty. Ku xa atse'e njatonuva'añ je y'oy je'e, je'ejamts atse'e ntuump je kyo'oy je'e. ²² Yam ats njoot nja'vin kajxm, ntsajkpts atse'e je Nte'yam je pyava'nun. ²³ Ax n'ixpts atse'e jets jepe'e ats nmi'kx nkopk akujkp juu' ve'e dutso'oxpajkp je y'oy je'e juu' atse'e nnuja'vip yam nvinma'yun kajxm. Je'e juu' atse'e njayepp yap nmi'kx nkopk akujkp, je'ets atse'e xka'mip jets atse'e ntókinónut.

²⁴ ¡Ayoov xa ve'e ats ya njoot! ¿Pants ats vine'e xtuknuva'atsup ya ni'kx ya kopk juu' atse'e je oo'kun xtuk'anajkxip? ²⁵ ¡Nkukojtsjip xa atse'e je Nte'yam! O'yixjupts je'e ve'e jets atse'e xtuknuva'atsut je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. Ax je'e kajx tse'e, jidu'um atse'e n'it. To'k viijn, yam nvinma'yun kajxm atse'e nnujava vintsó atse'e je Nte'yam nmutónut nmupácut; jado'k viijn, tókins je'e ve'e juu' atse'e ntuump ya n'avintsó winma'yun kajx.

8

Je joojntykin juu' ve'e njayejpumdup je Espíritu Santo kajx

¹ Ax ve'em tse'e, ka'a xa ve'e je Nte'yam dutókimpum pan pan jatye'e ijttup to'k muk je Cristo Jesús maat. ² Kux je Espíritu Santo, juu' ve'e je jayu dumooyp je joojntykin kuxe'e to'k muk y'itta je Cristo Jesús maat, je'ets atse'e xka'mip jets atse'e ve'em x'o'yixju jets atse'e nko'o'ktokin-toonnit jets atse'e nkatsaachpaa'tut xa'ma kajx. ³ Ax juu' tse'e ka'o'yixjup jetse'e yaktónut je Moisés je pyava'nun kajx, je'e kajx ku ve'e je jayu y'itta jem je tokin kya'm, je'e tse'e je Nte'yam tyoon je y'Onuk kajx. Kyejx tse'e je y'Onuk yaja naxviijn jayu ni'kxax kópkaax, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e tokintoondup je ñi'kxta je kyopkta. Ku ve'e y'ijt yaja naxviijn jayu ni'kxax kópkaax, je'e tse'e dukuvejt je numay jayu je tyokin. ⁴ Ve'em tse'e je Nte'yam dutuujn jetse'e nto'numdat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, ve'em ax jo'n je pava'nun vya'añ, uu'mda, juu' ve'e joojntykidup ax jo'n je Espíritu Santo dutsak, ka'a ve'e nyakto'numda ya n'avintsō vinma'yunamda.

⁵ Je'eda pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintsō vinma'yunda, yakvinkópkidupts je'e ve'e juu' ve'e chojktup je y'avintsō vinma'yun kajxta; ax je'eda pan pan jatye'e joojntykidup ax jo'n je Espíritu Santo dutsak, yakvinkópkidupts je'e ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo chajkp. ⁶ Je jayu juu' ve'e joojntykidup jetse'e dutóndat je y'avintsō vinma'yunda, y'anajkxidupts je'e ve'e je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; ax je jayu juu' ve'e joojntykidup jetse'e dutóndat juu' ve'e je Espíritu Santo chajkp, y'anajkxidupts je'e ve'e je oy joot jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁷ Je'eda pan pan jatye'e je y'avintsō vinma'yun duyakvinkópkidup, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Nte'yam kux ka'a ve'e ñapyámjada jep je Nte'yam

pyava'nun pa'tkup, ni ka'a tse'e y'o'yixjada. ⁸ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp je'eda pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintso vinma'yunda.

⁹ Ax miitsta, ka'a tse'e mjoojntykada jetse'e xyaktóndat je m'avintso vinma'yunda; je'e kajxe'e jetse'e xtónat juu' ve'e chajkp je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e ve'e ku ve'e je Espíritu Santo y'ijtpa jem mja'vin kajxmda. Pan pan tse'e dukajayepp jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Cristo jya'vin kajxm, ka'ats je'e ve'e je Cristo dujáyuva. ¹⁰ Jets pan joojntykipts je'e ve'e je Cristo jem mja'vin kajxmda, óyame'e je mni'kxta je mkopkta y'oo'kut je tokin kajx, joojntykipts je'e ve'e je mjootta je mja'vinda je'e kajx ku ve'e oy joot m'itta je Nte'yam maat. ¹¹ Pan ijtp'e je Espíritu Santo jem mja'vin kajxmda, van'it tse'e je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoojntykpajknuva je Jesús ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e dumooynuvap je joojntykin je mni'kxta je mkopkta juu' ve'e oo'kp. Je Espíritu Santo kajx tse'e ve'em dutónut, juu' ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda.

¹² Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, jep xa ve'e juu' ve'e tun vinkopk jetse'e nto'numdat, ka je'ep tse'e nyakto'numdap ya n'avintso vinma'yunamda. ¹³ Pan mjoojntykidupe'e ax jo'n xtsokta je m'avintso vinma'yun kajxta, xa'ma kajx tse'e mtsaachpaattinit. Ax pan je Espíritu Santo kajx tse'e xkatonda je tokin juu' ve'e mtonuvaandup je m'avintso vinma'yun kajxta, xa'ma kajx tse'e mjoojntykidinit. ¹⁴ Je'eda pan pan jatye'e dukatsupajktup je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je Nte'yam je y'ónuktats je'e ve'eda. ¹⁵ Kux je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam mpa'muxjudu jem mja'vin kajxmda, ka'a je'e ve'e m'akee'yajada jetse'e m'ít-tat jado'k nax je tsa'aga maat; je Espíritu Santo kajxe'e

n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta, je'e tse'e xputajkimdup jetse'e je Nte'yam nmukojsumda jidu'um: "Tata." ¹⁶ Je Espíritu Santo tse'e xtuknuja'vimdinup yam nja'vin kajx-mamda jets je Nte'yam je y'ónuk uu'me'eda. ¹⁷ Ax je'e kajx tse'e ku ve'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta, njayejpumdinup tse'e nujom je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam tyukmutsajkp je jyáyuda, ntukmaatjayejpumduvap tse'e je Cristo je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam xtukmutsojkumdup: kux pan tsaachpaatumdupe'e ax jo'n je Cristo chaachpaaty, ntukmaatjayejpumdinup tse'e je myajin.

Je majin juu' ve'e miimp

¹⁸ Nnuja'vinupts atse'e jets pan vinxupe'e uxyam je tsaachpaatun nyaknajxumda, ka'ats je'e ve'e tii ku ve'e ntukmu'a'ixmojkimdat maat je majin juu' ve'e njayejpumdinup ux'ook. ¹⁹ Nujom juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n ooy kudutuntsojkti jetse'e myiinnit je xaaj ku ve'e je Nte'yam duyaknukex-natákat pan pan jatye'e y'ónukip. ²⁰ Nupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e kyato'nuxjut juu' ve'e pyaam. Je Nte'yamts je'e ve'e viinm dunupaajmtki vintso ve'e y'ítut juu' ve'e pyaam; juu' ve'e je Nte'yam pyaam, ka'ats je'e ve'e ñañupaajmtkiji vintso ve'e y'ítut. Oyam tse'e vye'ema, ñupaajmtkits je'e ve'e je Nte'yam ²¹ je xaaj ku ve'e kyoo'kma'tnit juu' ve'e pyaam, je xaaj ku ve'e je y'ónukta je majin ooy dutunjayéptat jetse'e kyoo'k'ijttinit joma ve'e je tokin. ²² Ve'em ax jo'n je ta'axtajk y'uj ya'axy ku ve'e je y'ónuk jyejava'añ, nay ve'empa tse'e uxyam paat nujom juu' ve'e je Nte'yam pyaam, je'e tse'e ijtp ax jo'n je pajkpa je aampa kudu'jayejp. ²³ Ax ka je'e'jyap tse'e ve'em jajtp, ve'em uu'me'e nyaknajxumduva je tsaachvinma'yun, ooy tse'e ntuntsojkumda jetse'e jye'yat je xaaj ku ve'e tyiktskáxut ya nni'kxamda ya nkópkamda,

uu'mda, juu' ve'e dujayejptup jem jya'vin kajxmda je Espíritu Santo. Ku ve'e je Espíritu Santo tyajki yam nja'vin kajxmamda, je'e tse'e je mutoo'vajkp maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnimdu ku ve'e njaanchja'vi'ukva'numdi.

²⁴ Je Nte'yam tse'e xmo'yumdu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp kuxe'e njaanchja'vimda jets tónjup kót-sjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyojts. Ax pan ta tse'e kutyunju juu' ve'e je Nte'yam kyojts, ka'a tse'e kun'uk'a'íxumđini jets tónjupnum je'e ve'e. Ni pana ve'e ti dukoo'k'a'íxnit ku ve'e távani du'ix juu' ve'e kya'ixpna.

²⁵ Ax ku tse'e n'a'íxumda juu' ve'e nka'íxumdup, ve'em tse'e dutsak jetse'e to'k aaj to'k joot nmuténimdat je tsaachpaatun van'it paat ku ve'e tyoojnjinit juu' ve'e n'a'íxumdup.

²⁶ Nay ve'empa tse'e, óyame'e nka'h'amaadaaguimda jetse'e makk aaj makk joot je Nte'yam nmukojtsumdat, kux ka'a ve'e nnuja'vimda vintso ve'e ntsapkojtsumdat ax jo'n dupaa'ty du'akeega, viinm tse'e je Espíritu Santo je Nte'yam dumunoo'kxtuk uu'm kajxta je ayook maat juu' ve'e xka'o'yixumjudup vintso ve'e nkojtsvaatsumdat.

²⁷ Ax je Nte'yam, juu' ve'e je jayu je jya'vin dutuk'ixnajxp, ñuja'vipts je'e ve'e pan ti vinma'yune'e je Espíritu Santo jyayejpp, kux je Espíritu Santo, myunoo'kxtkpts je'e ve'e je Nte'yam je jyayu kajxta, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n.

²⁸ Nnuja'vimdinupe'e jets pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, tyuumpts je'e ve'e je Nte'yam vintso ve'e duyakjéjinit je y'oy je'e je'e kajxta pan pan jatye'e tsojkjudup jetse'e duyaaaxjidi, ve'em ax jo'n dunupaajmtki jetse'e y'ijttinit je'e je jyáyuda. ²⁹ Je Nte'yam tse'e dunuja'vip pan pane'e ijttinup je'e je y'ónukta ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, je'e tse'e dunupaajmtki jetse'e y'ijttinit ax jo'n je y'Onuk, ve'em tse'e je y'Onuk dunumájinit dunujaan-

chinit jeja numay y'uts akujkta. ³⁰ Ax je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e y'ijttinit je y'ónukta, je'e tse'e yaaxji; jets je'e juu' ve'e yaaxji, je'e tse'e kyatokimpaam; jets je'e juu' ve'e kyatokimpaam, je'e tse'e ñupaajmtki jetse'e je majin dujajeyptinit.

³¹ Pan ve'em xa ve'e, ¿vintsose'e nva'numdat? Pan je Nte'yame'e uu'm maatta, ¿pants uu'm n'ite'e xtso'ox-pajkumdap? ³² Ka'a tse'e je Nte'yam dukayakjajty jetse'e je y'Onuk y'oo'kut, yakjajte'e, je y'Onuk tse'e vaan je vintsa'kin ku ve'e xku'oo'kimdi. Je'e kajx tse'e ku ve'e ve'em dutuujn, ¿vintsots uu'me'e je'e maat xkamo'yumdat nujom je y'oy je'e? ³³ ¿Pants vine'e va'anup jets tokin maat je'e ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoondu? ¿je Nte'yam tse'e viinm katokimpaajmjudu! ³⁴ ¿Pan tse'e o'yixjup jetse'e dutokimpamut je Nte'yam je jyayu? Je Cristo xa ve'e ku'oo'kijidu, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakjoojntykpajkinuva jetse'e y'it jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi joma ve'e xnunoo'kx-tkimda. ³⁵ Ka'a xa ve'e pan juu' ve'e o'yixjup jetse'e juu' dutónut jetse'e xkoo'ktsojkumdinit je Cristo. Oyam tse'e ntsaachpaatumda, ntsaachvinma'yumda, je jayu xjom-to'numda xtito'numda, xkatih'ijttimda juu' ve'e nka'yum-dap n'ookumdap, xkatih'ijttimda juu' ve'e nnatyukxoix-umjadap, yaja kutsa'aga jaat n'ijtumda, ukpu je jayu xyak'oo'kuva'numda, xtsojkumdupts uu'm je'e ve'e je Cristo. ³⁶ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Kux njaanchja'vip aats mitse'e,
 je'e kajxts aatse'e je jayu xyak'oo'kuva'anda,
 ve'em xa aatse'e ax jo'n je carnero juu' ve'e najkx
 duyak'oo'kta.
 Jidu'um tse'e vya'añ.

³⁷ Pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, n'amaadaaguimdup tse'e kux xputajkimdup uu'm je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e ooy xtuntsojkmDup. ³⁸ Ax ve'em tse'e, vinjavani xa atse'e jets ka'a ve'e tii juu' ve'e o'yixjup jetse'e xpajkimdat je Nte'yam je chojkun. Xtsojkumdupts uu'm je'e ve'e je Nte'yam pan ti tsaachpaatune'e nyaknajxumdup ku ve'e njoointykimda nnaxviiijnimda uk pan oo'kumdupe'e. Ka'a tse'e y'o'yixjada je angeles, ni je ko'oyjayuvapta, ni je'e juu' ve'e uxyam toojnjup kojtsjup, ni je'e juu' ve'e miimpnum, ³⁹ ni je'e juu' ve'e jem kajxm tsoo'mp, ni je'e juu' ve'e jep naxviiijnit itupa'tkup tsoo'mp, ni ti viijnka xa ve'e kya'o'yixju juu' ve'e pum jetse'e xpajkimdat je Nte'yam je chojkun juu' ve'e jyajejpp uu'm kajxamda kux ijtumdupe'e to'k muk je nMaja Vintsanamda Cristo Jesús maat.

9

Je Nte'yam tse'e divinkoon je israeejlit jayuda

¹ To'k muk atse'e n'it je Cristo maat. Tyuvamts ats ya'a ve'e nkats, ka'ats atse'e ntaaya. Ats ya nvinma'yun, juu' ve'e je Espiritu Santo yakkutojkuxjup, je'ets atse'e xtuknuja'vip jets tyuvam atse'e nkats. ² Ooyts atse'e ntunnavyinma'yunma'aju, ooyts atse'e ntunnutsaachvinmayda ats je nmu'israeejlit jayuda, juu' ve'e ijtup to'k tsu'uts to'k nuu'pun ats maat. ³ Njatsajkpts atse'e jets atse'e xa'ma kajx ntsaachpaatnit, atse'e nka'ituj je Cristo maat, pan ve'eme'e kудujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴ Je Israel xa je'e ve'e je chaanda je kyoojta, ve'em ax jo'n ats. Je Nte'yam tse'e vinkoojnjudu jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu jetse'e dutukmaatjayejpti je myajin, je kyojtstan tse'e yakta'nuxjudu jetse'e tyukkatajkijidi je pyava'nun, tyuknuja'vidu tse'e vintso ve'e vyinjavadat vyintsa'agajadat jetse'e je vaanduk dupuujm je'e maatta.

⁵ Je'e je jyujpit jáyuda tse'e dutsaanidup dukoojidup je israeejlit jayu. Ax vintso tse'e je Cristo dujáyuva, je israeejlit je jyujpit jayu tse'e dutsaaniduva dukoojiduva je Cristo. ¡Yakmaja tse'e y'ijtnit je Nte'yam xa'ma kajx, je'e juu' ve'e nujom dunumajikajxp! Amén.

⁶ Ka je'ep xa atse'e ntijp jets je Nte'yame'e dukakutyoomp juu' ve'e vyaajntk je israeejlit jayu kajxta, kux ka'a ve'e je Nte'yam dūvinkaajn jetse'e y'ijttinit je jyáyuda to'k ka'ajyji je Israel je chaan je kyooj. ⁷ Ni ka'a tse'e y'itta je Nte'yam je y'ónukta nujom pan pan jatye'e ijttup je Abraham je chaan je kyooj. Kux jidu'ume'e je Nte'yam dunuujmi je Abraham: “Je Isaac kajx tse'e xjayéput je tsaan je kooj.” ⁸ Ya'a tse'e tyijp jets ka'a ve'e nujom je Abraham je chaan je kyooj y'itta je Nte'yam je y'ónukta, je'e ve'eda pan pan jatye'e ke'xtup ax jo'n je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ je'e kajxta. ⁹ Kux jidu'ume'e je Nte'yam je Abraham dutukvinva'ni: “Mejtsnuvap atse'e ku ve'e je xaaj dupaa'tut, van'it tse'e je Sara dujayéput to'k je mix ónk.”

¹⁰ Ax ka ya'ajyap tse'e, tyukmaatjayejp tse'e je Rebeca je jujpit jayu Isaac je xeen ónkta. ¹¹ Ax je Nte'yam tse'e nuto'k dūvinkoon ka'anume'e kye'exta vye'na jets ka'a ve'e ti dutoondi juu' ve'e oy juu' ve'e ka'oy. Ve'em tse'e je Nte'yam dūtuujn ax jo'n dunupaajmtki. Ka'a tse'e to'k dūvinkaajn je'e kajx ku ve'e juu' dūtuujn, je'e kajxe'e kuxe'e ve'em dutsak. ¹² Kux jidu'ume'e je Rebeca yaknuujmi: “Juu' ve'e ke'xtoo'vákup, je'e tse'e dupattónap dupatpákup juu' ve'e ke'x'ux'ookap.” ¹³ Vaampap tse'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Ntsajkp atse'e je Jacob jets ka'a ve'e je Esaú.”

¹⁴ ¿Vintsose'e nva'numdat? ¿Ka'a je'e vine'e y'oya juu' ve'e je Nte'yam tyuump? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! ¹⁵ Kux jidu'ume'e dunuujmi je Moisés:

“Ntuknu'ixkadaakyp atse'e pan pan atse'e ntsajkp, ntukma'tpts ats je'e ve'e.” ¹⁶ Ax ve'em tse'e, ka'a xa ve'e je Nte'yam je jayu d̄vinkán je'e kajx ku ve'e je jayu ve'em d̄tsak ukpu juu' ve'e je jayu tyuump, je tukmo'tun kajxiits je'e ve'e ve'em dutún. ¹⁷ Vaampap tse'e je faraón kajx je Kunuu'kx Jatyán: “Mitsts atse'e mpuump yakkutojkpa jets atse'e mits kajx nyaknukexnatákat ats je nmajin, ve'em tse'e nujom je jayu dunujávatat je majin juu' atse'e njajejpp.” ¹⁸ Ax ve'em tse'e, tyukma'tpts je'e ve'e je Nte'yam pan pane'e chajkp, jets pan pan tse'e tyukmutsajkp jetse'e dumakkpámút ka óyap je vyinma'yun, tyukmakppuumpts je'e ve'e.

¹⁹ Nunjajtp tse'e ku ve'e nuto'k vya'anut: “Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿vintsots vine'e je Nte'yam y'o'yixjut jetse'e je jayu dutokimpámút?, kux ni pana ve'e kya'o'yixju jetse'e dutónút juu' ve'e je Nte'yam kyatsajkp.” ²⁰ Mits, jayu, mnupánipts mitse'e jetse'e je Nte'yam xkojtsvintsóvut. ¿Va'anup n'ite'e to'k je naxto'ts, je to'tspaampa dunaajmat: “¿Tyajxts atse'e jidu'um tuxpum?” ²¹ O'yixjupts je'e ve'e je to'tspaampa jetse'e dupámút je naax pan vintso ve'e d̄tsak, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e to'k je to'ts dupámút juu' je'e ve'e je majin maat yaktuump jetse'e jado'k dupámút juu' ve'e oyvintsova yaktuump.

²² Ve'emts ya'a ve'e ax jo'n je Nte'yam dutún. Chajkpts je'e ve'e jetse'e d̄yaknukexnatákat je myakkin jets vintso ve'e je jayu je tyokin dutukkuvet je ejkun maat. Kux ve'eme'e d̄tsak, je'e kajx tse'e dumuteni je'eda pan pan jatye'e je tsaachpaatun d̄vinmajtsjudup, je'eda pan pan jatye'e ñupaajmtki jetse'e vyintókidinit. ²³ Nay ve'empa tse'e dutún jetse'e d̄yaknukexnatákat je majin juu' ve'e ooy tyunjajejpp jets juu' ve'e ñupaajmtki jetse'e ntukmaatjajejpumdinit, uu'me'e xtukmo'tumdup. ²⁴ Ax je Nte'yam tse'e xyaaxjimdu, ka uu'mjyape'eda, je israeejlit

jayu, nay ve'empa ve'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ²⁵ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam je Oseas dutukkojtsnajxy jidu'um:

Je'eda pan pan atse'e nkajáyuvidup y'ijt, uxyamts atse'e nva'añ jets ats je'e ve'e je njáyuda.

²⁶ Ax jem tse'e joma ve'e je jayu yaknuujmidi:

“Ka'a xa ats miitse'e njáyuvada”,

nay jemjyam tse'e je joojntyk Nte'yam ña'muxjadat:

“Atsts miitse'e je n'ónukta.”

Jidu'um tse'e je Nte'yam je Oseas dutukkojtsnajxy.

²⁷ Ax juu' tse'e je israeejlit jayu kajxta, jidu'um tse'e vyaajñ je Isaías: “Oyame'e je israeejlit jayu ooy tyun-numáyada, ve'em ax jo'n je po'lo juu' ve'e jeja maaxy napa'ayi, nu'eejyits je'e ve'e juu' ve'e tso'oktap. ²⁸ Ka'a tse'e tyánat jetse'e je Nte'yam dutokimpayo'ynit je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn chaanada.” Jidu'um tse'e vyaajñ. ²⁹ Ax ya Isaías tse'e too'vajkp tuvya'añ vye'na: “Je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp, je'e tse'e xtukmo'tumdu, uu'mda, nu'eejyji je Israel je chaanda je kyoojta. Pan ka'a tse'e ve'em kudutuujn, kuxjajtumdi tse'e ax jo'n jyajtjidi je jáyuda juu' ve'e tsuunidu jem sodómait jets gomoorrait kyajpun kajxmda.” Jidu'um tse'e vyaajñ.

Je israeejlit jáyuda jets je oy kats je oy ayook

³⁰ Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿vintsos'e nva'numdat? Jidu'um xa je'e ve'e. Je'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, juu' ve'e duka'ixtidu vintso ve'e oy joot y'ittat je Nte'yam maat, je Nte'yam tse'e katokimpaajmjudu je'e kajx ku ve'e jyaanchja'vijidi. ³¹ Ax je'eda juu' ve'e je israeejlit jáyuda, juu' ve'e dukutyonuvaandup je pava'nun jetse'e ve'em y'ijttinit oy joot je Nte'yam maat, je'e tse'e je Nte'yam tokimpaajmjudu. ³² ¿Ax tyajx tse'e je Nte'yam

tyokimpaajmjidi? Je'e kajx tse'e kuxe'e dutsokta jetse'e y'ijttinit oy joot je Nte'yam maat je'e kajx juu' ve'e tyoondu, ka'a tse'e dutsokta jetse'e y'ittat oy joot je Nte'yam maat je jaanchja'vin kajx. Ka'a tse'e dutsokta jetse'e je Jesucristo dujaanchjavadat, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e kitudup ku ve'e jeja tsakujx kyute'pxada. ³³ Ve'em xa je'e ve'e je Jesucristo ax jo'n je tsaaj juu' ve'e je jayu tyukkute'pxip, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Mpámupts atse'e jem jerusaleenit kyajpun kajxm to'k
pane'e ítup ax jo'n je tsaaj juu' ve'e yakkute'pxip
jetse'e je jayu duyakkitu,
pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip,
ka'ats je'e ve'e chaachvinmáyut kuxe'e ve'em dutún.
Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

10

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkpts atse'e ooy yam nja'vin kajxm jetse'e ats je nmu'israeejlit jayu dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¡Ooy ats je'e ve'e ntunnutsapkotsta! ² Tyúvamts atse'e nkats jets to'k aaj to'k joot'e je Nte'yam dumutonda dumupakta. Oyam tse'e ve'em dujatonda, ka'a tse'e dunujávada vintso ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e myutónjadat myupákjadat. ³ Ka'a tse'e dunujávada vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum, je'e ve'e chojktup jetse'e je Nte'yam kyatokimpámjadat je'e kajx ku ve'e dutonda juu' ve'e jep y'avintso vinma'yun kujxp pyayo'ydup. Ax ve'em tse'e dukakuvakta vintso ve'e je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e je jayu dukatokimpámüt. ⁴ Je jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Cristo, je'e tse'e je Nte'yam katokimpaajmjudup, ka'a tse'e tyun ku ve'e je jayu dukutyonuva'añ je Moisés je pyava'nun jetse'e ve'em je Nte'yam kyatokimpámjadat.

⁵ Jidu'um tse'e je Moisés dunukajts vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je pava'nun kajx: “Pan pan xa ve'e dukutyoomp nujom je pava'nun, joojntykaps je'e ve'e.” ⁶ Ax jidu'um tse'e yaknukats vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je jaanchja'vin kajx: “Ka'a tse'e mvinmayut jem mja'vin kajxm: ¿Pants vine'e tsajpétup?” (Je'e ya'a ve'e tyijp jetse'e je Cristo duyakvánukut.) ⁷ Jaa'kvaamp tse'e jidu'um: “Ka'a tse'e jidu'um mvinmaayvat: ¿Pants vine'e vánukup joma ve'e je oo'kpatajk?” (Je'e ya'a ve'e tyijp jetse'e je Cristo duyakjoojntykpajknuvat.) ⁸ Jidu'um xa ve'e vya'añ: “Mmutámipits mitse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, jem je'e ve'e m'am jets mja'vin kajxm.” Jidu'um tse'e vya'añ. Ya kats ya ayook, je jaanchja'vints je'e ve'e juu' aatse'e ntukka'amaayp. ⁹ Pan mtukkajts xa ve'e je m'aa'j jets je Maja Vintsán je'e ve'e je Jesús, jetse'e jem mja'vin kajxm xjaanchjáva jets je Nte'yame'e yakjoojntykpajkjinuva ku ve'e y'uk'aa'k, mjayépupts mitse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁰ Kux yame'e nja'vin kajxmam njaanchja'vimda, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda; jets ya n'aa'jamda tse'e ntukkojtsumdup, je'e kajx tse'e njayejpumda je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹¹ Vaamp tse'e je Kunuu'kx Jatyán: “Pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e chaachvinmayut kuxe'e ve'em dutún.” ¹² Ax ve'em tse'e, anañujoma kajx ya'a ve'e, pan pan jatye'e israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta; je Nte'yam, ka'a xa je'e ve'e pan duviijn'ix. Kux je Maja Vintsán, je'e ve'e dunuvintsanikajxp to'k ka'ajji, ooyts je'e ve'e dutunkunuu'kx pan pane'e amótujup je maa'yun. ¹³ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Pan pan tse'e je Nte'yam du'amótup jetse'e yaktso'okjut, yaktso'okjupts je'e ve'e.” Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁴ ¿Ax vintsots je'e ve'e je Nte'yam juu'

du'amótudat pan ka'a ve'e dujaanchjávada? ¿Jets vintso tse'e dujaanchjávadat pan ka'ana ve'e du'amotunaxta je Nte'yam je y'ayook? ¿Jets vintso tse'e du'amotunáxtat je Nte'yam je y'ayook pan ka'a ve'e pan vya'nuxjada? ¹⁵ ¿Jets vintso tse'e du'avánadat pan ka'a ve'e je Nte'yam kyéxjada? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: “Ooye'e tyuntsoja ku ve'e je jayu jye'ya jetse'e je jayu duvaajnjada je oy kats je oy ayook.” Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁶ Ax ka'a tse'e to'k ka'ajji dumajapamda je oy kats je oy ayook. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Isafas vyaajñ: “Maja Vintsán, ¿pants n'ite'e dujaanchja'vidup je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjp?” Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ku ve'e je jayu du'avánada je Cristo jye'e, y'amotunajxtup tse'e je jayu je ayook. Jets ku ve'e je jayu du'amotunaxta je ayook, van'it tse'e je jaanchja'vin tyukje'yajada.

¹⁸ N'amotutúvipts atse'e, ¿ka'a vine'e je jayu dumótudi ya ayook? Ve'em, myótudu xa je'e ve'e. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Yaktaan xa ve'e vinxup to'k it to'k naxviijn juu' je'e ve'e y'ava'nidu,

jets je myajin, je'ypts je'e ve'e vinxup to'k it to'k naxviijn jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁹ N'amotutúvinuvaps atse'e, ¿ka'a vine'e je israeejlit jayu dvinmótudi ti ve'e tyijp juu' ve'e y'ixtu myótudu? Ve'em, vyinmótudu xa ve'e. Muto'k viijn, vyinmótudu tse'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Kux jidu'ume'e je Nte'yam dunuujmi je israeejlit jáyuda, je Moisés tse'e tyukkojtsnajx:

Ejkjup ats miitse'e nyaktándat je jayu kajxta juu' atse'e nkajáyuidup,

ve'emts ats miitse'e ntoojnjadat je jayu kajxta juu' ve'e oy dukapayo'ydup.

²⁰ Nay ve'empa je Isaías, nayja'vijuts je'e ve'e jets ya'a ve'e va'ajts du'avánat. Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaías dutukkojtsnajxy:

Xpaattuts atse'e je'eda pan pan jaty atse'e xka'ixtidup vye'na,

naajknuke'xnatajkijuts atse'e jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e dukah'amotutúvidu ats kajx.

²¹ Ax ku tse'e je Nte'yam dunukajts je israeejlit jayu, je Isaías tse'e tyukkojtsnajx, jidu'um tse'e vyaajñ: “Jóvum xaaj atse'e n'ix vintso ve'e je israeejlit jayu kuvyinyumpijittini, kudumasooktini je kyo'oy joojntykinda, jetse'e kuy'litta oy joot ats maat, je'eda pan pan jatye'e kakatsupajktup jetse'e kyakatsuvinnótuda.”

11

Tyukma'tp tse'e je Nte'yam je israeejlit jayu

¹ N'amotutúvipts atse'e: ¿Tyunmasooktinuts je'e ve'e je Nte'yam je jyáyuda? ¡Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em dukatuujn! Átsam xa je'e ve'e israeejlit jayu, je Abraham xa atse'e je chaan je kyooj, je'e atse'e nuto'k je Benjamín je chaan je kyooj. ² Ka'a xa ve'e je Nte'yam dumasalak je jyayu juu' ve'e jujpani vyinkoon. Mnuja'vidup xa miitse'e vintso ve'e vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jep joma ve'e je Elías dunu'aa'ni je israeejlit jayu jeja je Nte'yam vyinkujk. Jidu'um tse'e vyaajñ: ³ “Maja Vintsán, yak'oo'ktinu xa ve'e je m'ayook kojtsnajxpatajkta jetse'e dujaavdini je yojxpejtun joma ve'e myakvinja'vi myakvintsa'ki. Atsji xa ve'e jado'k taannu juu' ve'e mvinja'vijup mvintsa'kijup, ax xyak'oo'kuvaanduvaps atse'e.” ⁴ Ax jidu'um tse'e je Nte'yam y'atsoojvi: “Ka mítsjap xa ve'e

to'k juu' atse'e xtaajnjip, xtaajnjipnum xa atse'e nuvux-tojtuk miijl je yaa'tyajk juu' ve'e dukavinkoxktenidup je apamnax juu' ve'e Baal duxaaj.” Jidu'um tse'e je Elias yaknuujmi. ⁵ Nay ve'empa tse'e uxyam y'ijtpa. Nu'eejyits je'e ve'e je Nte'yam vyinkoojnidi je myaa'yun kajx. ⁶ Je myaa'yun kajx tse'e je Nte'yam vyinkoojnidi; ka je'e kajxape'e ku ve'e dutoondi juu' ve'e oy. Kux pan je Nte'yame'e je jayu kuduvinkaajj je'e kajx ku ve'e dutonda juu' ve'e oy, ka'a tse'e maa'yun kuyaktij juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijip.

⁷ ¿Ax vintsots je'e ve'e? Ka'a tse'e je israeejlit jayu dupaatti juu' ve'e jya'ixtidup; je nu'eejyjida pane'e je Nte'yam vinkoojniju, je'e tse'e dupaattu juu' ve'e je israeejlit jayu jya'ixtidup. Ax je numay jayu, makk tse'e vyimpijttini je vyinma'yunda. ⁸ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Je Nte'yam tse'e makk pa'muxjudu je vyinma'yunda, uxyam paat tse'e dukavin-jávada juu' ve'e jya'ixtup jetse'e dukavinmótuda juu' ve'e jyamótudup.” ⁹ Vaampa xa ve'e je David jidu'um:

Ooy tyunkayda tyun'oo'kta je jayu.

Va'an je Nte'yam tyoojnidini ax jo'n je tánuk juu' ve'e taamp jep kutyay jaatp

kuxe'e dukanujava jets je y'oo'kun je'e ve'e y'anajkxip, ve'em ax jo'n je jayu kyute'pxa jetse'e kyitu.

¹⁰ Va'an viints divimpijttini,

va'an dutsaachpaattini xa'ma kajx je jayu juu' ve'e ve'em dutoondup.

Jidu'um tse'e vyaajñ.

Je Nte'yam tse'e duyaktsookp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹¹ N'amotutúvinuvapts atse'e, ku ve'e je israeejlit jayu kya'adi jep tokin jaatp, ¿tunvintókiduts je'e vine'e? ¡Ni

vintsova xa je'e ve'e ve'em dukatuujn! Ku xa ve'e je israeejlit jayu tyokintoondi, je'e kajx tse'e tyukkadaakjidi je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan pan jatye'e ka je israeejlit jayuvap, ve'em tse'e je israeejlit jayu myu'ekjadat ku ve'e du'ixta jets je Nte'yame'e je maa'yun to'nuxjudup pan pan jatye'e ka je israeejlit jayuvap. ¹² Ax ve'em tse'e, je israeejlit jayu je tyokin kajx tse'e je Nte'yam ooy dutunkunuu'kx pan pan jatye'e ka je israeejlit jayuvap. ¿Ax vintsots je'e n'ite'e nujojk je kunoo'kxun dukamo'ot je israeejlit jayu ku ve'e dujaanchja'vidinuvat je Nte'yam?

¹³ Miitsta, ka je israeejlit jayuvapta, jep xa ve'e juu' ats miitse'e ntukmukotsuvaandup. Je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'itut je'e je kyukatsiva, je'e atse'e xkejxp jets atse'e je oy kats je oy ayook nvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jayuvap, je'e kajxts atse'e ooy ntunyakvinkopka ya toonk. ¹⁴ Ntsajkpts atse'e jetse'e ats je nmu'israeejlit jayu du'ixtat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjudup, ve'emts je'e ve'e du'ixtiduvat vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxjadat jetse'e ve'em dujajejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁵ Kux ku xa ve'e je Nte'yam dumasaaak je israeejlit jayu, van'it tse'e dumujot'o'yi juu' ve'e ka je israeejlit jayuvap. Ax ku tse'e je Nte'yam dukuvajknuvat je israeejlit jayu, ve'em tse'e y'ittat ax jo'n kujyoojntykpajknuva je oo'kpatajk. ¹⁶ Pan yaktukmuyojxp xa ve'e je Nte'yam je juts juu' ve'e too'vajkp yakjajtsp, jye'eikajxpapts je'e ve'e nujom je juts juu' ve'e ux'ook yakjajtsp. Pan yaktukmuyojxp tse'e je Nte'yam je kup aa'ts, jye'eikajxpapts je'e ve'e nujom je kup axén.

¹⁷ Miitsta, ka je israeejlit jayuvapta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n to'k je yukjootmit olivos kup axén. Jets je israeejlit jayu, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je olivos kup axén juu' ve'e kayu'uj katún. Ve'em xa ve'e je Nte'yam dutún

ax jo'n kudukuspux to'k je axén je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún jetse'e jem dupaajmji to'k je axén juu' ve'e yukjootmit olivos kup jetse'e to'k muk y'it maat je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún. Ax ve'em tse'e, je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún, ve'em ax jo'n je'e je ñaaj dumoojy je axén juu' ve'e jem ijt jetse'e yakkuspux, jetse'e ve'em ax jo'n je olivos kúpjyam je ñaaj duma'a je yukjootmit kup je y'axén juu' ve'e jem yaktukmupa'mi, nay ve'empats miitse'e je kunoo'kxun xjayepta je kunoo'kxun kajx juu' ve'e je israeejlit jayu jyajeptu. ¹⁸ Ax ka'a tse'e xko'oyjavadat je israeejlit jáyuda. ¿Vintsose'e mnamyájajadat? Ve'em xa miitse'eda ax jo'n to'k je kup axén. Ax ka'a tse'e je kup axén je ñaaj duma'a je kup aa'ts, je kup aa'ts tse'e dumooyp je kup axén je ñaaj.

¹⁹ Nunjajtp tse'e ku ve'e nuto'k vya'anut: “Je'e kajx xa ve'e je kup axén yakkuspux jets atse'e jem nyakpuujm.”
²⁰ Ve'emam xa je'e ve'e. Je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je kup axén juu' ve'e yakkuspojx jetse'e kyoo'k'ijtni je kup maat juu' ve'e kayu'uj katún, kux ka'a ve'e dujaanchjávada je Nte'yam. Miits tse'e m'ijttup ax jo'n je axén juu' ve'e to'k muk ijt je kup maat juu' ve'e kayu'uj katún, kuxe'e xjaanchjávada. Ka'a tse'e mnamyájajadat je'e kajx; nay'ix'ítjada ve'e jets ka'a ve'e m'íttat ax jo'n to'k je axén juu' ve'e je kup yaktukmupa'mi jetse'e yakkuspojxnuva.
²¹ Kux pan ka'a xa ve'e je Nte'yam dutukma't je israeejlit jayu juu' ve'e ijttup ax jo'n je avintso kup axén, ¿vintsose'e xnasjávada jets miitse'e mtukmo'otjadat pan ka'a ve'e xjaanchjávada? ²² Ya'a kajx tse'e n'ixumda vintso ve'e je Nte'yam va'ajts oy joot ñapyumju jets nay ve'empa vintso ve'e je makk tsaachpaatun dupum. Makk tse'e je tsaachpaatun dupuujmja pan pan jatye'e ijttup jep tokin jaatp; ax va'ajts oy joot tse'e ñapyumju miits maatta, je'e ve'e ku ve'e mnaajk'ítjada oy jayu je Nte'yam maat. Pan

ka'a tse'e ve'em xtonda, ve'em tse'e mjaittuvat ax jo'n je'e jyajtti. ²³ Ax pan je israeejlit jayu tse'e dujaanchja'vidinuvap je Nte'yam, yakpaamdinuvaps je'e ve'e jómam y'ijtti, kux o'yixjup je'e ve'e je Nte'yam jetse'e jado'k nax jem dupaamnuvat. ²⁴ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n je olivos kup axén juu' ve'e yee'k jem yukjootm, van'it tse'e yakkuspujx jetse'e yakpaajmji juu' ve'e kyah'avintsokúpip, je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún. ¿Vintsots n'ite'e kya'o'yinuvat jetse'e yakpaamnuvat jado'k nax joma ve'e y'ijt je israeejlit jayu? Je'e tse'e ijttup ax jo'n je avintsokúpip.

Ku je israeejlit jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm

²⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp atse'e jetse'e xnujávadat juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e kyayaknujava y'ijt, ve'em tse'e mkanayjávajadat jets ooye'e juu' xtunnujávada. Ka'a xa ve'e je israeejlit jayu mak'k je vinma'yun dujayepta xa'ma kajx, van'it paatji ve'e ku ve'e pyo'okut pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dujaanchjávadap je Nte'yam. ²⁶ Ax ve'em tse'e nujom je israeejlit jayu dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam vyaajñ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Yakjéjap tse'e je Yaktsookpa jem jerusaleenit kyajpun kajxm,

je'e tse'e dutuknuvaatsnup je israeejlit jayu je tyókinda.

²⁷ Ya'ats je'e ve'e je kojstán juu' ats je'e ve'e nmasookjadap ku atse'e je tyokin ntuknuvaatstinit.

Jidu'um tse'e vyaajñ.

²⁸ Cho'oxpujkpts je'e ve'e je Nte'yam je israeejlit jáyuda kuxe'e dukajaanchjávada je oy kats je oy ayook. Miits je m'o'yinda xa je'e ve'e ku ve'e dukajaanchjávada. Oyam tse'e vye'ema, tyukkõnvaatsts je'e ve'e je Nte'yam jets

je'e ve'e dujáyuvat, chajkpts je'e ve'eda je jyujpit jayu kajxta, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ²⁹ Ka'a xa ve'e je Nte'yam duvinmatyíkuts pan pan je'e ve'e vyinkaamp jetse'e dukunuu'kx. ³⁰ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ka'a tse'e xkatsupajkti je Nte'yam; ax uxyam tse'e je Nte'yam mtukmo'otjada kux ka'a ve'e je israeejlit jayu kyatsapakta. ³¹ Ax nay ve'empa tse'e, óyame'e je israeejlit jayu dukakatsapakta je Nte'yam, tukmo'otjadapts je'e ve'e, ve'em ax jo'n miitse'e uxyam mtukmo'otjada jo'n. ³² Je Nte'yam xa ve'e nujom je jayu duyaktaan jep tokin jaatp kuxe'e kyakatsapákjada. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e to'k ka'ajyji dutukmo'otut.

“jOoy xa ve'e je Nte'yam dutunnumaja dutunnujaancha!”

³³ jOoy xa ve'e je Nte'yam dutunnumaja dutunnujaancha! jVa'ajts kuvij aa'k xa je'e ve'e jets ooy tse'e juu' dutunnujava! jPants n'ite'e o'yixjup jetse'e duvinmótuvut pan tyajxe'e jets vintso ve'e juu' dutún? ³⁴ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

jPants je'e n'ite'e dunuja'vip ti vinma'yune'e je Maja Vintsán jyayejpp,

pants je'e n'ite'e o'yixjup jetse'e je Nte'yam dukojtsvíjut?

³⁵ jPants je'e n'ite'e too'vajkp juu' tuduma'a jetse'e ux'ook kyuvejtuxjut?

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ. ³⁶ Je Nte'yam xa ve'e nujom juu' jaty dupaam, je'e je chojkun kajx tse'e nujom juu' jaty duyakjeji, je'e je myajin kajx tse'e nujom juu' jaty y'it. jYakmaja yakjaanchats je'e ve'e je Nte'yam y'ijtnit xa'ma kajx! Amén.

12

Vintso je Nte'yam dutsak jetse'e je jayu jyoojntykat

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, kuxe'e je Nte'yam je jayu dunu'ixkada'aky, je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jets je'e ve'e mnatyukvintsa'agajadat, je vintsa'kin juu' ve'e joojntykidup, juu' ve'e je Nte'yam natyukkatajkijup jets juu' je'e ve'e y'oyja'vip. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em je Nte'yam xvinjavadat xvintsa'agadat.

² Ka'a tse'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n je jayu juu' ve'e dumaaatnavyaa'njudup je naxviijnit je ky'o'oy je'e, je'e ve'e jetse'e je mvinma'yun xyaktiktstinit, ve'em tse'e oy xnujavadat pan ti ve'e je Nte'yam chajkp, pan ti ve'e y'oyja'vip, pan ti ve'e oy jets va'ajts.

³ Je maa'yun kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji, je'e kajxts ats miitse'e nvaajnjada: Ka'a tse'e nuyojk maj mnayjavajadat jets juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguipt; je'e ve'e jetse'e nuto'k nuto'k oy xpayo'oydat jetse'e xtondat juu' ve'e mtukkadaakjudup, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je jaanchja'vin juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudu. ⁴ May viijn xa ve'e je ni'kx je kopk dumaaada, jem tse'e je kya'aj, jem tse'e je tyek, nay jempa tse'e juu' jaty viijnk. Ax juu' tse'e to'k ni'kx to'k kopk, kajje'e tse'e je tyoonk tyukkada'akyju. ⁵ Nay ve'empa tse'e, numay xa uu'me'eda, ax to'k muk tse'e n'ijtumda je Cristo maat jets to'k muk tse'e n'ijtumda nuto'k nuto'k, ve'em ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat.

⁶ Ax ve'em tse'e dutsak jetse'e juu' nto'numdat vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun je putajkin xmo'yumda to'k jado'k, ve'em ax jo'n xtukmutsojkumda. Pan yakmo'yumdu tse'e pan vintso ve'e nkojtsnajxumdat je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e nkojtsnajxumdat ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je jaanchja'vin juu' ve'e njajejpumdup. ⁷ Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu mpatto'nimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu ntuk'ixumdat je

Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e nto'numdat. ⁸ Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu nyakjot'amajimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e mputajkimdat je jayu pan pan jatye'e kati-h'ijtxjudup, ve'em tse'e oy mputajkimdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu nyakkutojkjimdat, oy tse'e nto'numdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e oy jayu npanya'mumjadat je'e maat pan pan jatye'e tsaachvinmaaydup, xoonduk aaj xoonduk joot tse'e ve'em nto'numdat.

⁹ Nachokjada to'k jado'k to'k aaj to'k joot. Ka'a tse'e xtsoktat je ka oyap; to'k aaj to'k joot'e mnaajk'itjadat je y'oy je'e maat. ¹⁰ Ooy tse'e mtunnachokjadat, ve'em ax jo'n dutsak jetse'e je Nte'yam je jyayu nachokjadat. Ixtada vintso ve'e mnavyintsa'agajadat vimpit atuj.

¹¹ Ooy tse'e xtuntsoktat jetse'e mtondat; ka'a tse'e mnoox'oo'ktat. Mutonda mupakta je Maja Vintsan to'k aaj to'k joot. ¹² Xoojntkpe'e mnaajk'itjadat je'e kajx ku ve'e je Maja Vintsan x'a'ixta. Mutenada tse'e ku ve'e mtsaachpaa'tta. Ijtp tse'e mtsapkotstat.

¹³ Putakada je Nte'yam je jyayu pan pan jatye'e katihi-jtxjudup. Napyamjada oy jayu maat je je'yva jayu.

¹⁴ Amotuda je Nte'yam jetse'e dukunoo'kxut pan pan jatye'e mjomtoojnjudup mtitoojnjudup, ka'a tse'e x'amotudat jetse'e je tyokin yaktukkuvettat.

¹⁵ Xoondukta je'e maat pan pan jatye'e xoojntktup. Ya'axta je'e maat pan pan jatye'e yaaxtup.

¹⁶ To'kji je vinma'yun xjayéptat nujom je jayu je y'o'yin kajxta. Ka'a tse'e mnamyajajadat; je'e ve'e mmaatnayjavajadap je jayu juu' ve'e kayakvintsa'kidup. Ka'a tse'e mpanyamjadat jets ooye'e juu' xtunnujavada.

¹⁷ Ka'a tse'e je jayu xtonumpijjtadat juu' ve'e ka óyap pan pan jatye'e ti ka óyap mto'nuxjudup. Íxtada jetse'e xtóndat juu' ve'e anañujoma je jayu y'oyja'vidup. ¹⁸ Tonda pan joma vaate'e m'o'yixjada jetse'e oy joot mjoojntykadat maat anañujoma. ¹⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e xtukkuvéttat pan pan jatye'e mto'nuxjudup juu' ve'e ka óyap. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je Maja Vintsane'e vaamp: Xtukkadaakp xa atse'e jets atse'e je jayu mpaajmjadat je tsaachto'nun, ntukkuvéttapts ats je'e ve'e je tyókinda." ²⁰ Vaampap tse'e jidu'um: "Pan yu'oo'kjup xa ve'e juu' ve'e mtso'oxpajkjup, myakkáyup tse'e; ax pan taatsip tse'e, myak'oo'kup tse'e. Kux ku xa ve'e ve'em xtónut, natyukjávajap tse'e je tyokin." Jidu'um tse'e vya'añ. ²¹ Ka'a tse'e mnamyasó'okjadat jetse'e je kyo'oy je'e myakkutojkuxjadat; ñojk'óye'e je kyo'oy je'e xyakkutojkjadat je'e kajx ku ve'e xtonda je y'oy je'e.

13

Vyinmajtsjup tse'e jetse'e nnapya'mumjadat jep je yakkutojkpa kya'p pya'tkup

¹ Ve'em xa ve'e dutsak jetse'e to'k ka'ajjji je jayu ñapyámjut jep je'e kya'p pya'tkup juu' ve'e yakkutojktup, kux ka'a ve'e pan yakkutojkpa je kutojkun dujayep pan ka'a ve'e je Nte'yam mya'aju. Nujom tse'e pan pan jatye'e yakkutojktup, je Nte'yamts je'e ve'e paajmjudu. ² Ax ve'em tse'e, pan pan xa ve'e je yakkutojkpa dutso'oxpajkp, cho'oxpajkpapts je'e ve'e je Nte'yam kux ka'a ve'e dukuvuk juu' ve'e je Nte'yam pyavaampy. Pan pan tse'e dutso'oxpajkp je Nte'yam, je Nte'yamts je'e ve'e tukkuvéttjadap. ³ Kux ka je'e kajxap xa ve'e je yakkutojkpa y'itta jetse'e du'atsa'agadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e oy, je'e kajxe'e jetse'e du'atsa'agadat pan pan

jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap. Pan mtsojktup tse'e jetse'e je yakkutojkpa mkah'atsa'agajadat, tonda tse'e juu' ve'e tum oy, ve'em tse'e je yakkutojkpa myakmájajadat, ⁴kux je Nte'yam je'e ve'e tyoojnjp miits je m'o'yin kajxta. Ax pan je'e tse'e mtoondup juu' ve'e ka óyap, tsa'agada tse'e, kux ka koojyap xa ve'e je yakkutojkpa je kutojkun dujayep jetse'e je tsaachto'nun dupámút, je Nte'yamts je'e ve'e moojyju je kutojkun jetse'e duyaktsaachpaa'tút je'eda pan pan jatye'e dutoondup juu' jatye'e ka óyap. ⁵Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je jayu jep kutojkun pa'tkup ñaajk'ítjut, ka je'e kajxyap tse'e jetse'e je tsaachpaatun kyapaa'tjut, je'e kajxpa ve'e jetse'e je va'ajts vinma'yun dujayéput. ⁶Je'e kajxpat's miitse'e xmo'oda je kupa'mun je yakkutojkpa, kux je Nte'yam je'e ve'e tyoojnjidup, je'ejyam je'e ve'e jep ñu'ijtp jetse'e yakkutókut.

⁷Kuvetta juu' ve'e myójidup. Pan pan xa ve'e tukka-daakjup je kupa'mun, ax mmo'odap tse'e. Pan pan tse'e tukkadaakjup jetse'e xyakmájadat, ax myakmájadap tse'e. ⁸Ni pana tse'e xkamuyójadat; je'ejyji ve'e je tsojkun juu' ve'e mnatyukmuyójjidup to'k jado'k. Pan pan xa ve'e dutsojqp je myujayu, ve'em tse'e dukutyún je Moisés je pyava'nun. ⁹Kux jidu'ume'e je Moisés je pyava'nun vya'añ: “Ka'a tse'e xyakvintsa'kintókidat je navyajkun, ka'a tse'e myakjayu'oo'ktat, ka'a tse'e mme'e'tstat, ka'a tse'e ti xnas'ayóvadat.” Ax ya'a jets nujom je viijnk pava'nun, akojtsmúk tse'e tyañ jidu'um: “Tsokta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachók-jada.” ¹⁰Pan pan xa ve'e dujajejpp je tsojkun, ka'a tse'e ti ka óyap dutuujnja je myujayu. Ax ve'em tse'e, je tsojkun kajx xa ve'e je jayu dukutyún je pava'nun.

¹¹Je'e kajx tse'e je Nte'yam dutsak jetse'e ve'em xtón-dat kux mnuja'vidupe'e jets najxpe'e je it. Ve'em tse'e m'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e pojtuktup ku ve'e

mya'ajta jětse'e jē chooj duyakke'ekta, mnuja'vidupe'e jētš tāmāni ve'e jē xaaj ku ve'e myiinnuvat jē nYaktsōok-pamda Jesucristo, tā tse'e jyaa'ktāmīni jē xaaj ku ve'e myiinnuvat jētš ka'a ve'e ku ve'e njaanchja'vi'ukva'numdi. ¹² Ve'em xa ve'e uxyam yā it ax jo'n jē it koo'tsna jětse'e jave'e'n yak'a'ix jětse'e jē xaaj pyítsumut. Va'an tse'e dukoo'kto'numdini jē kyo'oy jē'e, jē'e juu' ve'e jē jayu tyoondup juu' ve'e ijttup ax jo'n jē'eda juu' ve'e ijttup jeja akoo'ts it jaat; jē'e ve'e nto'numdinup vintso ve'e n'amaadaaguimdat jē kyo'oy jē'e jē makkin kajx juu' ve'e jē Nte'yam xmo'yumdup, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n jē'eda juu' ve'e ijttup jeja ajajtk it jaat. ¹³ Va'an tse'e dujoojntykimda ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n jē jayu juu' ve'e joojntykidup jeja ajajtk it jaat. Ka'a tse'e ve'em nto'numdat ax jo'n jē'eda pan pan jatye'e ooktup mookjudup, pan pan jatye'e juu' dujomtoondup dutitoondup, pan pan jatye'e jē kats dutukmaatjajeyptup jē yaa'y jē tā'ax juu' ve'e ka púkap jyajeyptup, pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij, pan pan jatye'e nacho'oxpajkjjudup, jētš pan pan jatye'e ejkjjudup jot'aajnjudup ku ve'e juu' kya'o'yixjada ax jo'n jē viijnk jayu. ¹⁴ Jeme'e jē Maja Vintsán Jesucristo y'am kya'm nmapya'mumjadat. Jē'e maat tse'e n'ijtumdinit ve'em ax jo'n jē jayu dujajeypta jē vit juu' ve'e natyukx-ojxjudup. Ka'a tse'e nto'numdat juu' ve'e ntsojkumdup yā n'avintsō vinma'yun kajxamda.

14

Ka'a tse'e ntōkimpayo'yumdat jē nmujaanchja'vivamda

¹ Kuvakta jē mmujaanchja'vivada pan pan jatye'e dukā'oynuja'vidup pan ti ve'e jē Nte'yam chajkp; ax ka'a tse'e xkojtsvintsóvdat ku ve'e oy dukavinmótuda. ² Jem xa ve'e jē jaanchja'vivada juu' ve'e nayja'vijidup jětse'e

duja'kxtat to'k ka'ajyi ti jaty, jempa tse'e viijnktava juu' ve'e duka'oynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, tum je aajy je ojts tse'e jya'kxtup. ³ Je jaanchja'vivada pan pan jatye'e duja'kxtuvap je tsu'uts, ka'a tse'e duviijn'ix-tat je myujaanchja'vivada juu' ve'e je'ejyi duja'kxtup je aajy je ojts; jets je jaanchja'vivada juu' ve'e je'ejyi duja'kxtup je aajy je ojts, ka'ats je'e ve'e duviijn'ixtuvat je myujaanchja'vivada juu' ve'e duja'kxtuvap je tsu'uts, kux kuvajkjudu je'e ve'e je Nte'yam. ⁴ Nunjajtp tse'e ku ve'e vinkex nunva'anut jets ka'a je'e ve'e vye'ema. Jidu'umts atse'e n'atsav: ¿Pants mitse'e tumpumju jetse'e xtokimpayo'oyut je viijnk jayu je tyoompa? Je vyintsán xa je'e ve'e va'anup pan oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump uk pan ka'a. Ax tyónufts je'e ve'e juu' ve'e oy, kux o'yixjup je'e ve'e je Maja Vintsán jetse'e je jayu je y'oy je'e dutónut.

⁵ Jem xa ve'e je jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup jets nūmájipe'e to'k je xaaj jets ka'a ve'e jado'k je xaaj. Jempa tse'e je viijnk jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup jets akijpxa ve'e dūnumájada nujom je xaaj. To'k jado'k tse'e vinjava tyándat pan vintso ve'e oy dupaa'tut du'akeegat. ⁶ Je'e juu' ve'e du'amaa'yidup to'k je xaaj jets ka'a ve'e jado'k je xaaj, ve'emts je'e ve'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájadat duyakjaanchadat; jets je jaanchja'vivada juu' ve'e dukah'amaa'yidup je xaaj juu' ve'e je myujaanchja'viva y'amaa'yidup, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájiduvat duyakjaanchiduvat. Je jaanchja'vivada juu' ve'e duja'kxtuvap je tsu'uts, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájadat duyakjaanchadat, kux kyukojsjidup je'e ve'e je Nte'yam je'e juu' ve'e kyaaydup y'ooktup. Je jaanchja'vivada juu' ve'e dukaja'kxtup je tsu'uts, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájiduvat duyakjaanchiduvat, kyukojsjiduvaps je'e ve'e juu' ve'e

kyaaydup y'ooktup.

⁷ Ni pánats uu'me'eda juu' ve'e kajoojntykip je y'av-intso je'e kajx, jets ni pánats uu'me'eda juu' ve'e ka'oo'kp je y'avintso je'e kajx. ⁸ Pan joojntykimdup xa ve'e, je Nte'yam kajxts uu'me'e njoojntykimda; jets pan oo'kumdup tse'e, je Nte'yam kajxpat's uu'me'e n'oo'kum-duva. Ax ve'em tse'e, pan joojntykimdup tse'e uk pan oo'kumdup tse'e, je Nte'yam je jyáyuts uu'me'eda. ⁹ Je'e kajx xa ve'e je Cristo y'uk'aa'k jetse'e jyoojntykpajknuva jetse'e dunuvintsanikáxut nujom pan pan jatye'e joojntykidup jets nujom pan pan jatye'e oo'ktu.

¹⁰ Kux tse'e ve'em, ztyajxts miitse'e jemda juu' ve'e vaandup jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a? ¿Jets tyajxts miitse'e jemdava juu' ve'e duko'oy'íxtup je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a? Ka'a tse'e xtukkadaakumda jets je'e ve'e ntokimpayo'yumdat, to'k jado'k uu'me'e nje'yumdinit jem je Nte'yam vyinkojkm, ax je'ets uu'me'e xtokimpayo'yumdap. ¹¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Vaamp xa ve'e je Maja Vintsán:

“Tyúvam atse'e nva'añ jets nujom atse'e je jayu xvinkoxk-ténadat,

nujom tse'e vya'andat jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' atse'e ntuump.”

Jidu'um tse'e vya'añ. ¹² Ax ve'em tse'e, nuto'k jaty uu'me'e je cuenta je Nte'yam nmo'yumdinit pan vintso ve'e juu' jaty tunto'numda tunkojtsumda.

Ka'a tse'e je jayu ntukmasookumdat je Nte'yam je tyoo'

¹³ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e n'uktokimpayo'yumdinit to'k jado'k, je'e ve'e mpayo'yumdap vintso ve'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda

nkatukmasoókumdat je Nte'yam je tyoo'. ¹⁴ Kux atse'e to'k muk n'it je Maja Vintsán Jesús maat, je'e kajxts atse'e vinjava ntañ jets ka'a ve'e tii ni tía juu' ve'e yaktokin-toomp je y'avintso je'e. Ax pan je jayu tse'e dúnasja'vip jets jeme'e juu' ve'e yaktokintoomp, yaktokintoompts je'e ve'e ku ve'e je jayu dutún juu' je'e ve'e ñasja'vip jets ka'a je'e ve'e y'oya. ¹⁵ Ax pan ñasja'vidup tse'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, je'e kajx ku ve'e du'ixta juu' ve'e mja'kxtup, mkatsojktup tse'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada ku ve'e ve'em xtonda. Ka'a tse'e xyakvintókidat je jayu juu' ve'e je Cristo kyu'oo'ki, je'e kajx ku ve'e xja'kxta juu' je'e ve'e ñasja'vip jets yaktokintoomp je'e ve'e. ¹⁶ Oyame'e xnujávada jets nvaat je'e ve'e xtóndat juu' ve'e mtoondup, ka'a tse'e ve'em xtóndat pan je jayu ve'e dúnasja'vidup jets tokin je'e ve'e juu' ve'e mtoondup. ¹⁷ Kux ku xa ve'e je jayu y'it jem je Nte'yam y'am kya'm, ka'a tse'e duyakvinkópkada juu' ve'e kyaaydup y'looktup, je'e ve'e yakvinkópkidup jetse'e dutóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, je oy joot dujayéptat, jetse'e xyoonduktat je Espíritu Santo kajx. ¹⁸ Pan pan xa ve'e je Cristo ve'em dumutoomp dumupajkp, oy jootts je'e ve'e y'it je Nte'yam maat, íxjuduvaps je'e ve'e je jayu jets vintso ve'e dutún juu' ve'e oy.

¹⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e nto'num-dinit nkojtsumdinit vintso ve'e oy joot nmamyu'ijtumjidinit to'k jado'k jetse'e makk aaj makk joot n'ijtumdinit to'k muk je Cristo maat. ²⁰ Je'e juu' ve'e je Nte'yam tyoon, ka'ats miits je'e ve'e xyakvintókidat je'e kajx juu' ve'e mkaaydup m'looktup. Nvaat tse'e je jayu dukáyut du'oo'kut jyajuu' kaakyanaaja; ax tókints je'e ve'e ku ve'e je jayu dukay du'uu'k juu' ve'e je viijnk jayu tukmasoókjup je Nte'yam je tyoo'. ²¹ Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets

ka'a miitse'e je tsu'uts xja'kxtat, ka'a ve'e je tsaaydum pa'ajk naaj x'oo'ktat, ni ti viijnka ve'e xkatóndat pan je'e kajxe'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada dumaso'okta je Nte'yam je tyoo'. ²² Pan ti ve'e mjaanchja'vidup jetse'e xtóndat ya'a kajx, jeja tse'e je Nte'yam vyinkujkji dutsak jetse'e ve'em xjaanchjávadat. Xoon je'e ve'e je jayu juu' ve'e dunuja'vip jets oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump. ²³ Ax je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, tokintoompts je'e ve'e ku ve'e juu' dukay duju'kx jetse'e dukajaanchjáva jets oy je'e ve'e ku ve'e ve'em dutún. Kux pan ti ve'e je jayu tyoondup jetse'e dukajaanchjávada jets oy je'e ve'e, tókins je'e ve'e ku ve'e ve'em dutonda.

15

Va'an duto'numda pan vintsə ve'e je viijnk jayu du'oyjávadat

¹ Uu'mda, pan pan jatye'e dunuja'vidinup je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e mputajkimdat pan pan jatye'e duk'a'oynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e nto'numdat vintsə ve'e viinm n'oyja'vimda, ² je'e ve'e nto'numdap juu' ve'e je nmujaanchja'vivamda y'oyjavadap jetse'e y'ítut je'e je y'o'yin kajxta, ve'em tse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávadat. ³ Kux ni je Criistova ve'e dukatuujn vintsə ve'e viinm du'oyjava, ve'em ax jo'n dunuujmi je Tyee', ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jo'n: “Ku tse'e je jayu mvinkojtspejtjidi, ats tse'e xtukkadakkajx.” Jidu'um tse'e dunuujmi. ⁴ Nujom tse'e juu' jatye'e jatyán ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, je'e kajxts je'e ve'e yakjatyaañ jetse'e xtuk'íxumdat, jetse'e makk aaj makk joot nmuténimdat juu' jatye'e nyakna-jxumdap, jetse'e je jot'amajin njayejpumdat van'it paat ku ve'e ve'em tyoojninit kyojtsjinit ax jo'n jep javyet. ⁵ Je Nte'yam, juu' ve'e je jayu dumakkinmooyp jetse'e

juu' dumuténat jetse'e duyakjot'amaja, je'e tse'e dutónup vintso ve'e kijpx je vinma'yun xjayéptat, ve'em ax jo'n je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyajejpp. ⁶ Ax ve'emts miitse'e to'k ka'ajyji to'k aaj to'k joot xyakmájadat xyakjaanchadat je Dios Tee' jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo.

Yakvaajnjidu ve'e je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

⁷ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je Cristo mkuvákjada, ve'em tse'e mnakyuvákjadat to'k jado'k, ve'em tse'e xyakmájadat xyakjaanchadat je Nte'yam. ⁸ Kux juu' xa ats miitse'e nvaajnjidup, ya'ats je'e ve'e: Miine'e je Cristo jetse'e dumutónut dumupákut je Nte'yam je israeejlit jayu je y'o'yin kajxta. Ku ve'e ve'em dutuujn, yaknuke'xnatajkits je'e ve'e jets kyutyuumpe'e je Nte'yam je y'ayook jetse'e ve'em tyónjut juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je jujpit jáyuda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ⁹ Je'e kajx tse'e myiimpa jets pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e duyakmájdinup duyakjaanchidinup je Nte'yam kuxe'e tyukmo'tjüduva, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Nyakmájap nyakjaanchaps ats mitse'e je numay jayu
maat juu' ve'e ka je israeejlitap,

ávupts atse'e mits je mmajin je mjaanchin kajx.

¹⁰ Jado'k nax tse'e jidu'um vyaampa:

Miitsta, pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvapta,
xoondukta maat je'eda juu' ve'e je Nte'yam vinkoojnjudu.

¹¹ Vaampap tse'e jidu'um:

Nujome'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap,
yakmájada yakjaanchada je Maja Vintsán,
ve'em tse'e, yakmájada yakjaanchada je Maja Vintsán
nujom je jáyuda.

¹² Jidu'um tse'e je Isaías jep Kunuu'kx Jatyán kujxp du-jatyaampa:

Yakjéjap xa ve'e to'k je Isái je chaan je kyooj pane'e duyakkutojkjap vinxup to'k it to'k naxviijn, jem tse'e je Isái je chaan je kyooj y'am kya'm ñapyaajmji-dinit juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta.

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaajñ.

¹³ Je Nte'yam, juu' kajxe'e n'a'íxumda je y'oy je'e juu' ve'e miimpnum, je'e tse'e xoojntkp myak'ítjadap jets je oy joot maat kuxe'e je'e xjaanchjávada, ve'em tse'e je Espíritu Santo je myakkin kajx nuyojk oy xnuja'vi'ata'atstat jets tyúvam je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e m'a'íxtup.

¹⁴ Utsta ajchta utsta tsa'ada, nnuja'vip atse'e jets oy jayu miitse'eda jets ooye'e juu' xtunnujávada, jets m'o'y-ixjudupe'e jetse'e mnatyuk'íxjadat to'k jado'k. ¹⁵ Oyam tse'e vye'ema, yap atse'e nak kujxp nnyajávaja jets ats miitse'e juu' ntukjaa'myé'tstat. Je'e kajxts atse'e ve'em nmayjávaja kuxe'e ats je Nte'yam je maa'yun xtoojnji ¹⁶ jets atse'e je Cristo Jesús nmutónut nmupákut je'e je y'o'yin kajxta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Nvaajnjidupts ats je'e ve'e je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam yakmiin yaja naxviijn, ve'em tse'e y'ijttinit je vintsá'kin juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip, ve'em ax jo'n ats je'e ve'e je Nte'yam kuntukvintsá'kidi, ve'em tse'e y'ijttinit je Nte'yam je jyayu je Espíritu Santo kajx.

¹⁷ Ax ve'em tse'e, ooy atse'e ntuntukxoonduk juu' ve'e je Nte'yam tyoon kyojts ats kajx, ats, nuto'k juu' ve'e ijtp to'k muk je Cristo Jesús maat. ¹⁸ Nayja'vijup atse'e jets je'ejyi atse'e nkótsup juu' ve'e je Cristo tyoon kyojts ats kajx jets ve'em pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dukatsapáktap je Nte'yam, ve'em juu' jatye'e tyoon kyojts ats kajx ¹⁹ ku ve'e je mújit nuja'vin jetse'e je majin dutuujn jets ku atse'e je Espíritu Santo xyakmakkpuk. Ax

ve'emts atse'e je jayu nvaajnjikujx je oy kats je oy ayook jem jerusaleenit kyajpun kajxm jetse'e jem paat jye'ya iliiricovit y'it jootm. ²⁰ Ijtpts atse'e ntsak vintso atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook joma ve'e je Cristo jye'e kyayaknujávana, ka'ats atse'e ve'em ntónut ax jo'n je jayu juu' ve'e je tajk dujaa'kyakvimpejtp joma ve'e je viijnk jayu je tajk dutsoo'nduk. ²¹ Ve'em atse'e ntsak jets atse'e ntónut ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Jē'eda pan pan jatye'e kayakvaajnjidupna, y'ixtaps je'e ve'e, jets je'eda pan pan jatye'e dukamótudupna, vyinmótudaps je'e ve'e. Jidu'um tse'e vya'añ.

Ñuvinma'yi tse'e je Pablo jetse'e ñajkxut jep Roma

²² Kux atse'e ve'em ntun, je'e kajxts atse'e xka'o'y-ixju jets ats miitse'e najkx nku'ixta, óyam atse'e may náxani njanupaamduka. ²³ Ax uxyam tse'e, ta atse'e nton'avaada yaja it jaat joma atse'e tunnaxy tuntaka. Jékani jets uxyam paat atse'e ooy njatuntsak jets atse'e n'ítut miits maatta, ²⁴ a'ixpts atse'e jets x'o'yixjup atse'e tsojk. Nku'ixuvaandup ats miitse'e naxyji ku atse'e nnajkxut jep espáñait y'it jaatp. Ku ve'e ve'e'n je it ñáxut jetse'e xyoondukut ats ya n'aaj ya njoot ku atse'e n'ítut miits maatta, van'itts ats miitse'e xputákadat jets atse'e njaa'knajkxut jep España. ²⁵ Ax najkxpts aatse'e uxyam jem Jerusalén jets aatse'e je putajkin nmo'odat je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem ijttup. ²⁶ Kuxe'e je jaanchja'vivatajk juu' ve'e tsuunidup jem macedóniait y'it jootm jets yaja acáyait y'it jaat, je'e tse'e dunupaajmtkidu jetse'e je putajkin dutuknukéxtat je Nte'yam je jyayu pan pan jatye'e ayooovdup jem Jerusalén. ²⁷ Y'oyja'vidu tse'e jetse'e ve'em dutóndat, ax pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e,

kux ve'eme'e tyukkada'akjada. Kux je'e pan pan jatye'e ijttup ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dujajejptup je oy kats je oy ayook maat je'eda pan pan jatye'e israeejlit jayu jetse'e ve'em dujajejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e je israeejlit jayu yaktukputákadat juu' ve'e y'íxtup jyajejptup pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ²⁸ Ax ve'em tse'e, ku ve'e yaktukkataka vye'nat ya putajkin juu' ve'e yakmojktup, van'itts atse'e jep España nnajkxut, ve'emts ats miitse'e naxyji nku'íxtat. ²⁹ Oy xa atse'e nnujava jets ooye'e je Cristo xtunkunoo'kxumdat ku atse'e jem nnajkxut jets ats miitse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook.

³⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx jets je tsojkin kajx juu' ve'e je Espiritu Santo xmo'yumdup, je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jets atse'e to'k aaj xputákadat, atse'e xnutsapkótstat. ³¹ Amótuda to'k aaj je Nte'yam jets atse'e xtuknuva'atsut je tsaachto'nun juu' atse'e xtoojnjavaandup je'e pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo jem Judea, jets nay ve'empa ve'e oy yakkuvákut je putajkin juu' ve'e yaktukkatakadap je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén. ³² Pan vaamp tse'e je Nte'yam, van'itts atse'e nje'yat va'ajts xoojntkp joma ve'e miitsta jets atse'e njot'amájat ku ve'e nku'íxtat. ³³ Je Nte'yam, juu' ve'e duyajkp je oy joot, je'e maat tse'e m'ijttinit. Amén.

16

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹ Oy jayu je'e ve'e je Febe, nuto'k je n'útsamda je ntsa'aamda juu' ve'e je Nte'yam dumutoomp dumupajkp je jaanchja'vivatajk maat juu' ve'e nay'amojkijidup jem cencréait kyajpun kajxm. ² Oy yakxón tse'e xkuváktat je Maja Vintsán kajx, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega

jetse'e dutóndat je Nte'yam je jyayu. Putákada to'k aaj ya Febe pan ti jatye'e ka'ijtu xjup, kux numaye'e je jayu juu' ve'e pyutajki, xputajki atse'e viinm.

³ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je Priscila jets je Aquila, je'e juu' atse'e ntukmaatmutoondup ntukmaatmupajktup je Cristo Jesús. ⁴ Viinm xa je'e ve'e jep kutsa'aga jaatp ñaajktaajnidi ats kajx. Nkukojsjidupts atse'e, ax ka átsjyap tse'e, ve'empa ve'e nujom je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e nay'amojkijidup jem je Priscila jets je Aquila tyak'amda. Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Espaneto juu' atse'e nmaatnayja'vijup jets atse'e ooy ntuntsak. Je'e ve'e mutoo'vajkp dujaanchja'vi'ukvaan je Cristo yaja acáyait y'it jaat. ⁶ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je María juu' ve'e ooyani tuntoomp miits maatta. ⁷ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Andrónico jets je Junias, ats je nmu'israeejlit jáyuda juu' atse'e nmaatpoxuntakt-suunidu, ñumájidup je'e ve'e je kukátsiva maatta jetse'e too'vajkp to'k muk y'ijtti je Cristo maat jets ka'a ve'e ats.

⁸ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je Amplias juu' atse'e ooy ntuntsajkp je Maja Vintsán kajx. ⁹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Urbano juu' ve'e ntukmaatmuto'numdup ntukmaatmupajkumdup je Cristo Jesús, nay ve'empa je Estaquis juu' atse'e ooy ntuntsojkkpap. ¹⁰ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Apeles juu' ve'e oy duyaknuke'xnatajki jets jyaanchja'vipe'e je Cristo. Mooyduva to'k aaj máyam je Dios je jayu juu' ve'e tsuunidup jem je Aristóbulo tyak'am. ¹¹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat ats je nmu'israeejlit jayu Herodión, nay ve'empa je jayu juu' ve'e tsuunidup jem je Narciso tyak'am juu' ve'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup.

¹² Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Trifena jets je Trifosa juu' ve'e je Maja Vintsán dumutoondup dumupajktup, nay ve'empa je n'útsamda je ntsa'aamda Pérsida, juu' ve'e ooy ntuntsojkumdup jetse'e jékani je Maja Vintsán dumutún dumupuk. ¹³ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Rufo, juu' ve'e je Maja Vintsán vinkoojnju, nay ve'empa je tyaak, juu' atse'e ntaakja'vip. ¹⁴ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Asíncrito, je Flegonte, je Hermas, je Patrobas, je Hermes, jets je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e ijttup je'e maatta. ¹⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Filólogo jets je Julia, je Nereo jets je cha'a, je Olimpás, jets nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e ijttup je'e maatta.

¹⁶ Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx. Joma jatye'e ñay'amókajada je jaanchja'vivaatajkta, to'k ka'ajyji tse'e mkejxuxjada máyam je Dios.

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsa'ada, nmunoo'kxtktupts ats miitse'eda jetse'e xtun'íxtat je'eda pan pan jatye'e je jayu duyaknavya'kxjudup jetse'e dutukmaso'okta je Nte'yam je tyoo', kux juu' ve'e je jayu tyuk'íxtup, ka'ats je'e ve'e ñavyaa'tyju je ixpajkun juu' ve'e je Nte'yam je jyayu mva'nuxjudu. Ka'a tse'e mnaajk'ítjadat je'e maat pan pan jatye'e ve'em dutoondup je ka'oyap. ¹⁸ Ka je Cristo Jesusap xa je'e ve'e myutoondup myupajktup, je y'avintso vinma'yune'e yaktoondup, vyin'aa'ndupts je'e ve'eda pan pan jatye'e oy dukanuja'vidup je Nte'yam je y'ayook, je'e ve'e ku ve'e tsoj kyotsta jets je'e juu' ve'e je jayu y'oyja'vip. ¹⁹ Anañujoma xa ve'e je jayu dunujávada vintso miitse'e xkuvakta je oy kats je oy ayook, je'e kajxts atse'e nxoonduk. Ntsajkpts atse'e jetse'e vij m'íttat vintso ve'e xtóndat je y'oy je'e jets ka'a ve'e vij m'íttat vintso ve'e xtóndat je kyoy je'e. ²⁰ Ax je Nte'yam, juu' ve'e je oy joot xmo'yumdup, je'e tse'e duyakvintókiyup je Satanás

jetse'e y'ijtnit jep mtekupa'tkupta. Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap.

²¹ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Timoteo juu' atse'e ntukmaatmutuump ntukmaatmupujkp je Cristo. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Lucio, je Jasón, jets je Sosipater, ats je nmu'israeejlit jáyuda.

²² Ats, je Tercio, je'ets atse'e njaayp juu' atse'e uxyam yaktuknuujmip, nay ve'empats ats miitse'e ntuknukexta máyam je Dios je Maja Vintsán kajx.

²³ Máyame'e je Dios je Gayo mkejxuxjada, je'ets atse'e tuxyak'itupaa'ty yaja tyak'aajy joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka. Mkejxuxjuduvap tse'e máyam je Dios je Erasto juu' ve'e je kajpun je myeen dukamip. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je uts je ajch juu' ve'e duxaaj Cuarto.

²⁴ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap anañujoma. Amén.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²⁵ Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit, je'e juu' ve'e o'yixjup jetse'e makk aaj makk joot myak'ijtidinit, ve'em ax jo'n dumaatnavyaa'tyju je oy kats je oy ayook juu' atse'e ntukka'amaayp, je Jesucristo jye'e, juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyuknuja'vi jetse'e jujpani kyayaknujava y'ijt. ²⁶ Ax uxyam tse'e, va'ajts nujávats ya'a ve'e tyañ je'e kajx juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, ve'em ax jo'n je Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e je jayu dupavaan jetse'e du'avánadat ya ayook pan joma ve'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn, ve'em tse'e je Nte'yam dujaanchjávadat jetse'e dukatsapáktat.

²⁷ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit xa'ma kajx, je'ejyji ve'e to'k nujom dunuja'vikajxp! ¡Je Jesucristo kajx tse'e ve'em yaktoonit! Amén.

Yá'a tse'e je nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam_
 xyaktaajnjimdu je nMaj Vintsánamda Jesucristo kajx
 New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe, Totontepec)
 copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totontepec Mixe, (Mixe, Totontepec)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Totontepec [mto], Mexico

Copyright Information

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Totontepec

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

